Тошкент оқшоми

Шаҳар ижтимоий-сиёсий газетаси

Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлаган

№ 129-130 (9.019) (9.020) * 1997 йил 14 ноябрь, жума * Сотувда эркин нархда

ҲИЛЛАРИ КЛИНТОН ЎЗБЕКИСТОНДА

12 ноябрь куни Америка Қўшма Штатлари Президентининг рафиқаси Ҳиллари Родэм Клинтон Ўзбекистонга келди.

Ҳиллари хоним Президент Уильям Клинтон ва АҚШ давлат департаменти илтимосига биноан Қозоғистон, Қирғизистон, Ўзбекистон ҳамда Россия ва Украина бўйлаб сафарга чиққан. Ташрифдан мақсад — мазкур давлатларга ва уларнинг ислоҳотлар йўлидаги саъй-ҳаракатларига АҚШ мададини намоён этиш.

Ўзбекистон Республикаси ва Америка Қўшма Штатларининг Давлат байроқлари билан безатилган Тошкент аэропортида Ҳиллари Родэм Клинтонга Ўзбекистон Президенти Ислом Каримов рафиқаси Татьяна Каримова билан пешвоз чиқди.

Миллий либосдаги қизлар Американинг биринчи хонимига анвойи гуллар тақдим этишди.

Ҳиллари Клинтон ва унга ҳамроҳлик қилаётган меҳмонлар учун ажратилган автомобиллар карвони «Дўрмон» қароргоҳи томон йўл олди. Бу ерда Ислом Каримовнинг Ҳиллари Клинтон билан расмий учрашуви бўлиб ўтди.

Ислом Каримов АҚШнинг «биринчи леди»си билан Ўзбекистонда кўришиб турганидан мамнуният билдириб, Ҳиллари хонимни мамлакатимизга ташрифи билан самимий қутлади. Мазкур ташриф Ўзбекистон—Америка муносабатларини янада юқори поғонага кўтаришда муҳим аҳамият касб этишини таъкидлади.

Самимий ўтган суҳбат чоғида томонларни қизиқтирган масалалар юзасидан фикр алмашилди.

* * *

Америка Қўшма Штатлари Президентининг рафиқаси Ҳиллари Клинтон 13 ноябрь куни «Интерконтинентал» меҳмонхонасида Ўзбекистонда аёллар ва болалар саломатлиги, уларнинг ҳуқуқи ва ҳаётини муҳофаза қилиш борасида фаолият кўрсатаётган нодавлат ташкилотлар раҳбарлари билан учрашди.

Маълумки, мустақиллигимизнинг дастлабки йиллариданоқ мамлакатимизда аёллар ва болаларнинг саломатлиги ҳамда улар ҳақ-ҳуқуқларини ҳимоя қилиш, ижтимоий ҳаётда аёллар фаоллигини янада оширишга қаратилган тадбирлар ҳукуматимиз томонидан олиб борилаётган сиёсатнинг ажралмас қисмига айланди. Чунки, мамлакатимиз қудратини оширишда аёллар ва болаларнинг саломатлигини таъминлаш катта аҳамият касб этади.

Айни пайтда бундай хайрли ишларни амалга ошириш мақсадида республикамизнинг барча вилоят ва туманларида бевосита ушбу йўналишда талай муассасалар фаолият кўрсатаётир. Уларнинг кўпчилиги эса нодавлат ташкилотлардан иборат.

Ҳиллари хоним аёллар ва болалар саломатлигини муҳофаза қилиш ҳамда уларнинг соғлом ҳаёт кечиришини таъминлашдек эзгу ишни амалга ошириш дунё миқёсидаги долзарб масала эканини таъкидлади. Учрашувда Ҳ. Клинтон Ўзбекистонда бу борада амалга оширилаётган ишлар билан атрофлича танишди.

Ҳиллари Родэм Клинтон Ўзбекистон Президентининг рафиқаси, «Соғлом авлод учун» халқаро хайрия жамғармаси президенти Татьяна Каримова ҳамроҳлигида 2-Тошкент давлат тиббиёт институтига ташриф буюрди.

Меҳмонлар институт ҳузурида Американинг халқаро соғлиқни сақлаш уюшмаси билан ҳамкорликда ташкил этилган аёллар саломатлиги марказининг очилиш маросимида иштирок этдилар. Ҳиллари хоним очилаётган янги марказ остонасидаги рамзий алвон тасмани қирқди.

Ҳиллари Клинтоннинг аёллар саломатлиги маркази очилиш маросимида қатнашиши бежиз эмас. Мазкур муассасанинг ташкил этилишида Америка Қўшма Штатлари томонидан Ўзбекистонга кўрсатилган инсонпарварлик ёрдами муҳим аҳамиятга моликдир. Шу йилнинг ёзида АҚШдан умумий ҳажми 22 миллион долларга тенг миқдорда дори-дармон, тиббий асбоб-ускуна ва жиҳозлар инсонпарварлик ёрдами сифатида республикамизга келтирилган эди. Худди ана шу кўмакдошлик ҳамда 2-Тошкент давлат тиббиёт институтининг Америка халқаро соғлиқни сақлаш уюшмаси билан ҳамкорлиги доирасида аёллар саломатлиги маркази ишга туширилди. Марказда АҚШнинг Иллинойс штати университетида тайёрлов курсини битириб қайтган юқори малакали мутахассислар америкалик ҳамкорлар билан биргаликда ишлашади.

Ҳиллари Клинтон ва Татьяна Каримова марказнинг мақсад ва вазифалари, шунингдек, бу ердаги замонавий тиббий асбоб-ускуналар, мижозлар учун яратилган шарт-шароит билан яқиндан танишдилар. Америкалик ҳурматли меҳмон Ўзбекистонда АҚШ билан ҳамкорлик яхши натижалар бераётганидан мамнуният изҳор этиб, келгусида ўзаро алоқалар кўлами янада кенгаяжагига умид билдирди.

Аёллар саломатлиги марказининг очилиши муносабати билан бўлиб ўтган йиғилишда Ўзбекистон соғлиқни сақлаш вазири Ш. Каримов, институт ректори Ҳ. Каримов, марказ директори Р. Дерман сўзга чиқдилар. Сўз Ҳиллари Клинтонга берилди.

— Мен ушбу маросимда иштирок этаётганимдан беҳад мамнунман, — деди Ҳиллари хоним. — Зеро, бугун Марказий Осиёдаги энг йирик илм ва шифо масканларидан бири бўлган Тошкент давлат тиббиёт институти мамлакатда аёллар саломатлигини яхшилаш, улар сиҳат-саломатлигини мунтазам назорат қилиб бориш, аёлларга замонавий тиббий хизмат кўрсатишни йўлга қўйишдек масъулиятли вазифани ўз зиммасига олмоқда. Мазкур марказ республика миқёсида турли ёшдаги аёлларга ҳар хил касалликларга чалинишнинг олдини олиш имконини беради. Шуни мамнуният билан таъкидлаш лозимки, марказ ўзбекистонлик тиббиётчилар билан америкалик тажрибали мутахассислар ўртасида йўлга қўйилган ҳамкорликнинг энг ёрқин намунасидир.

Жаҳон иқтисоди ва дипломатия университетида эса Ҳиллари хонимнинг ўзбекистонлик ёшлар билан учрашуви бўлиб ўтди.

Учрашувда Ҳиллари Клинтон маҳаллий ёшларни қизиқтирган барча саволларга батафсил жавоб қайтарди.

Самимий ва қизиқарли савол-жавоблар шаклида ўтган мулоқот якунида Ҳиллари хонимнинг куни кеча ўзбек тилида чоп этилган «Бир болага етти маҳалла ота-она» китобини жамоатчиликка таништириш маросими бўлди. Жаҳон Иқтисоди ва дипломатия университетининг учинчи курс талабаси Ш. Саидикромова ушбу китобнинг нусхасини муаллифга тақдим этди.

Кеча Ҳиллари Клинтон хоним Ўзбекистон Президенти рафиқаси Татьяна Каримова ҳамроҳлигида Бухорода бўлди. АҚШ Президентининг рафиқаси бу ердаги 16-ўрта мактабда бўлди. Бухоронинг тарихий ёдгорликлари билан танишди.

Ҳиллари Клинтоннинг Бухорога сафарида унга республика Ташқи ишлар вазири Абдулазиз Комилов, Ўзбекистоннинг АҚШдаги фавқулодда ва мухтор элчиси Содиқ Сафоев ҳамроҳлик қилдилар.

Бугун АҚШ Президентининг рафиқаси Самарқандда бўлади.

(ЎзА).

СУРАТДА: Аёллар саломатлиги марказининг очилиш маросими.

М.АМИН олган сурат. (ЎзА).

ТАНЛАНГАН ЙЎЛГА СОДИҚЛИК

Биз бу аёл чеҳрасини телевизор экранлари, газета ва журналларнинг биринчи саҳифаларидаги суратлар орқали тез-тез кўриб турамиз. Шу йил октябрь ойида Қўшма Штатлар 42-Президенти рафиқаси, мамлакатнинг «биринчи хоними» яна матбуот диққат марказида пайдо бўлди — бу сафар унинг 50-маротаба нишонлаётган туғилган куни сабаб эди.

Ҳар ҳолда Ҳиллари Клинтонни фақат табиий жозибаси билангина дунёда таниқли ва Америкада машҳур дейиш нотўғри бўлур эди. У тўғрисидаги мулоҳазаларни бирма-бир санаб ўтирмасдан яхшиси, Америка жамоатчилиги фикрида унинг номи билан боғлиқ бўлган энг муҳим жиҳатларни ажратиб ўтамиз, холос. Булар: аниқ мақсад сари интилиш, ишбилармонлик, ташкилотчилик қобилияти.

1992 йилда ўз турмуш ўртоғи билан Оқ уйга келгач, Клинтон хоним мамлакат тарихидаги ўзидан аввалги «биринчи хонимлар»нинг анъанавий одатлари ва сиймоларини бутунлай ўзгартириб юборди. Зеро, унинг олдинги «ҳамкасблари» атиги хушмуомала аёл, қолаверса, Президент қароргоҳининг «уй бекаси» бўлишган, холос. Ҳиллари Клинтон ниҳоятда қисқа давр ичида бир йўла ҳам фаол сиёсий, ҳам жамоат арбоби сифатида ўзини танитди.

Хонимнинг ана шу мавқега эришишига аввалambор унинг олдинги йиллардаги ҳаёти асос бўлган. Оддий ўрта ҳол оила вакили бўлган Ҳиллари яхшигина маълумот олган: 1969 йилда Массачусетдаги Веллисли коллежини тамомлади. Орадан тўрт йил ўтгач, Йел университетида ҳуқуқшунослик бўйича докторлик даражасини қўлга киритди. Талабалик йилларидаёқ у жамоат ишларида фаоллик кўрсата бошлайди: талабалар учун кўчма овқатланиш пунктларини ташкил қилади, талабаларнинг ўз-ўзини бошқариш ишларида фаол иштирок этади.

Ҳилларининг университетни тамомлагандан кейинги эгаллаган биринчи лавозими — Болаларни ҳимоя қилиш Миллий жамғармаси адвокати вазифаси унинг қизиқишлари шаклланишида ва бор кучини бир мақсадга йўналтиришда муҳим роль ўйнади. У АҚШ Конгресси вакиллар палатасининг ҳуқуқшунослар қўмитасида меҳнат қилган даврида ва Арканзас штати университетининг ҳуқуқшунослик факультетида дарс берган пайтида ҳам ижтимоий муаммоларни ўрганиш ишига содиқ қолди.

Арканзасда Ҳилларининг бугунги кундаги жамоат арбобига хос бўлган сифатлари шалланди. Унинг касб мавқеи ниҳоятда тез давр ичида кўтарилиб борди — 1988 йилда Ҳ. Клинтон номи АҚШдаги энг кучли таъсир доирасига эга бўлган юз ҳуқуқшунос рўйхатига кирди. Уша йилларда у болалар ва катталар ўртасидаги муносабатлар масалалари устида жиддий иш олиб боради, оилавий келишмовчиликларнинг ижтимоий келиб чиқишини ўрганади, болалар ва оилалар учун адвокатлар хизматига асос солади, болалар даволанадиган кўчма шифохоналар ташкил этади. Бир вақтнинг ўзида Штатнинг таълимни стандартлаш қўмитасига раҳбарлик қилади ва бундан ташқари, болаларни уй шароитида мактабга тайёрлаш дастурини ишлаб чиқади. Ана шу ва бошқа хизматлари эътироф этилиб, Ҳ. Клинтон 1983 йилда «Арканзас штатининг энг машҳур аёли» унвонига сазовор бўлади.

Кейинчалик ҳам бундай шарафли унвонлар ва жамоат мукофотлари камаймади.

Ҳ. Клинтон Оқ уйда ўз фаолияти муқаддимасини соғлиқни сақлаш тизимини ислоҳ қилиш бўйича дастур билан бошлади. Аёллар ҳуқуқини ҳимоя қилиш, оилани режалаштириш ва мустаҳкамлаш, бу соҳадаги ҳуқуқий асосларни такомиллаштириш Ҳиллари хоним фаолиятидаги муҳим йўналишлардан бўлиб қолди.

АҚШ «биринчи хоними»нинг фаолияти халқаро доирада Президентнинг расмий ташрифлари давомидаги «протокол» асосидаги ишлар билан чегараланмайди. Кейинги йиллар мобайнида Ҳ. Клинтон мустақил равишда қатор чет эл сафарларида бўлди ва булар ўзига хос жиддий чиқишлар ва баёнотлар орқали ажралиб турди.

Ҳ. Клинтоннинг 1995 йил сентябрда Пекинда ўтказилган БМТнинг аёллар анжуманидаги нутқини юқорида таъкидланган фикрга мисол қилиб келтириш мумкин. «Конференциянинг мақсади, — деди у, — аёлларга ўз тақдирларини назорат қилишда кўпроқ имкониятлар яратиш орқали оила ва жамиятни мустаҳкамлашдир». Ҳ. Клинтон фикрига кўра, «ҳозирги пайтда аёллар муаммосига уни инсон ҳуқуқларидан айри ҳолда қараш керак эмас, деган гапни бутун дунёга айтиш вақти келди... Биз ҳанузгача бутун дунёда аёлларнинг тенг ва тўла ҳуқуқли фуқаро сифатидаги сиёсий иштироки бўйича етарли ўзгаришларга эриша олмадик».

Бу бошқаларни ўргатишга қаратилган баландпарвоз руҳдаги сўзлар, деб билмаслик керак. Зеро, Ҳ. Клинтон ўз мамлакатида ватандошлари диққатини жамиятда юз бераётган мураккаб ва оғриқли жараёнларга қаратмоқда. У бир йил аввал Детройт савдо палатаси мажлисидаги чиқишида қуйидагиларни таъкидлаган эди: «Бугунги кунда дуч келинаётган катта муаммолардан бири шуки — Америка оилаларини заифлаштираётган стресс ҳолати ва нотинчликни, оилани сақлаш ва мустаҳкамлаш учун хизмат қилувчи муассасаларни камситаётган кучларни қай йўсинда енгиш кераклигидир».

Ҳ. Клинтонни бутун ҳаёти давомида ўйлантираётган муаммолар АҚШ «биринчи хоними»нинг бизнинг мамлакатимизга ташрифи чоғида ҳам ўрганилиши кутилмоқда. Булар — умуминсоний муаммолар, дунёвий қадриятлар, аёллар ҳуқуқи, оналик ва болалик муҳофазаси, ёш авлоднинг билим олиши ва таълим соҳаси сифати.

Ушбу мақолани ўтган йили Америкада чоп этилган Ҳиллари Клинтоннинг кўпчилик китобхонларга манзур бўлган «Барчамизни ва болаларимиз бизни ўргатадиган бошқа дарслар» номли асаридан олинган сўзлар билан якунлашни лозим топдик. Асарнинг асосини болалар ҳаётида оила ва жамиятнинг ўрни тўғрисидаги мулоҳазалар ташкил этган. Мана унинг фикри: «Бизнинг ҳар биримиз ҳар бир бола ҳаётида маълум роль ўйнаймиз. Уни тарбиялаш учун эса жамоатчиликнинг ёрдами керак... Фарзандлар оилада фаровонлик бўлса камолга етадилар, бунинг учун эса жамият етарли имкониятлар яратиб бериши лозим».

Бу фикрга қўшилмаслик мумкин эмас. Фақат ана шундай йўл — кўпчилик билан, ҳамкорликда замонавий жамият муаммоларини ечиш мумкин. Бунда ҳеч бир одамнинг холис ҳаракати ортиқча ҳисобланмайди. Айниқса, бундай одам Ҳиллари Клинтондек ўзига хос инсон бўлса.

О. ШАТУНОВСКИЙ,
«Жаҳон» ахборот агентлиги шарҳловчиси.

Акс-садо

ЮРТ ЯНГИЛАНЯПТИ — ТАФАККУР ЎЗГАРМОҚДА

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг «Озодлик» ва Би-Би-Си радиостанциялари мухбирлари билан яқинда бўлиб ўтган учрашувида мамлакатимизда амалга оширилаётган сиёсий, иқтисодий, ижтимоий ислоҳотларнинг бориши, улар бераётган дастлабки самаралар, одамлар тафаккурини ўзгартириш борасида қилинаётган ишлар тўғрисидаги юртбошимизнинг чуқур фикр ва мулоҳазалари ҳамшаҳарларимизда ҳам катта таассурот қолдирди. Қуйида улардан баъзиларининг сўзларини келтирмоқдамиз.

Саидаҳмад БУРХОНОВ, «Настар» хусусий фирмасининг раҳбари:

— Истиқлол бизга суверен миллий давлатимизни тиклаш, маънавиятимизни юксалтириш, қадриятларимизни эъзозлаш, бутун маърифий дунёда қарор топган инсон ҳуқуқ ва эркинликларидан баҳраманд бўлиш қатори мулкка эгалик қилишдек бебаҳо неъматни ҳам берди. Мустабид тузум даврида бирор ишбилармон, ташаббускор, шижоаткор одамнинг ўз хусусий корхонасига эга бўлиши, унинг давлат корхоналаридаги каби маҳсулотлар ишлаб чиқарибгина қолмасдан, бу маҳсулотларини чет элларда ҳам сотиши мумкинлигини кўз олдимизга келтира олармидик?

Ана шу етти ухлаб тушимизга кирмаган эркинликлар бугун оддий воқеликка айланди. Ҳолбуки давлат мустақиллигига эришганимизга эндигина олти йилдан ошди.

Президентимиз хорижий радиостанциялар мухбирлари билан учрашувда халқимиз тафаккурида рўй бераётган улкан ўзгаришлар қаторида биринчи навбатда мулкчилик муносабатларини алоҳида таъкидлади. Юртимизда амалга оширилаётган иқтисодий ислоҳотларнинг туб моҳияти ҳам энг аввало худди шу туб масалага қаратилган. Хусусий мулк эгаси иқтисодиётни юксалтиришга, истеъмол бозорини маҳсулотлари билан тўлдиришга ҳисса қўшиши билан бир қаторда жамият барқарорлигининг муҳим таянчига ҳам айланади. Ҳақиқатан ҳам давлатимиз раҳбари айтганидек, иқтисод ўз қонуниятлари билан ривожланиб борса, хусусий мулкчилик кучайса, жиноятчилик, айниқса коррупция ҳам камаяди.

Шахсий мулк эгасини унумли меҳнат қилишга, тежамкор бўлишга мажбурлашга ҳам, ташвиқ қилишга ҳам ҳожат йўқ. У ўз манфаати йўлида меҳнат қилар экан юрт бойишини ҳам таъминлайди.

Мамлакатимизда хусусий тадбиркорликни ривожлантириш учун ҳамма шарт-шароитлар яратиб берилган. Бугунги кунда одамларимизнинг эскича қарашлардан, боқимандачиликдан халос бўлиб масъулиятни зиммасига олишга журъат этишлари энг муҳимидир. Юртимизда тадбиркорлар қанча кўп бўлса, ишимиз шунча олға кетади.

Севара ИБРОҲИМОВА, ҳуқуқшунос:

— Ҳозирги пайтда ҳам кўплаб фуқароларимиз ҳокимликларга, бошқа юқори идораларга турли, кўпинча маиший муаммолар билан мурожаат қиладилар. Бу ерларда иложи борича уларнинг мушкулини енгил қилишга, муаммоларини ҳал этишда кўмаклашишга ҳаракат қилишади.

Аслида ҳуқуқий давлатда бундай масалалар одил ҳал этиладиган жой — суд идораларидир. Аҳоли ўртасида ҳуқуқий тарбия ишлари давр талаби даражасида йўлга қўйилмаслиги оқибатида ҳамон шундай ҳоллар давом этмоқда. Шунинг учун ҳам Президентимиз «Озодлик» ва Би-Би-Си мухбирлари билан учрашувда одамларимиз ўзларида юксак ҳуқуқий маданиятни шакллантириб, ноҳақлик рўй берса ҳокимга эмас, тўғридан-тўғри судга мурожаат қиладиган ва ўз ишларини суд орқали битирадиган бўлишлари лозимлигини уқтирдилар.

Бу мақсадга эришиш учун суд идоралари нуфузини ошириш билан бир қаторда аҳоли ўртасида ҳуқуқий тарбия ишларини туб жиҳатдан янги босқичга кўтариш талаб этилади. Аҳолининг юксак ҳуқуқий маданияти демократик давлат ва фуқаролар жамияти барпо этиш гаровидир.

БУГУНГИ КУН НАФАСИ

МАМЛАКАТИМИЗДА

● Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг мамлакатимиздаги доимий вакили Холид Маликни бу ердаги миссияси якунланганлиги муносабати билан қабул қилди.

● Кеча Болгария Ташқи ишлар вазири Надежда Михайлованинг Ўзбекистонга ташрифи ниҳоясига етди. У Президент Ислом Каримов томонидан қабул қилинди. Ташқи ишлар, Ташқи иқтисодий алоқалар вазирликларида музокаралар ўтказди. Икки мамлакат ташқи ишлар вазирликлари ўртасида маслаҳатлашиш тўғрисида протокол имзоланди.

● Президент Фармони билан Хивада Хоразм Маъмун академияси — Ўзбекистон Республикаси Фанлар академиясининг минтақавий бўлими ташкил этилди.

● Давлатимиз раҳбари Ислом Каримов Туркия Президенти Сулаймон Демирэлнинг таклифига биноан 17-19 ноябрь кунлари Туркияда бўлади.

● Кеча Вазирлар Маҳкамасида Бош вазирнинг биринчи ўринбосари Исмоил Жўрабеков раислигида наркотик моддаларни назорат қилиш бўйича давлат комиссиясининг мажлисида ёшлар орасида гиёвандликнинг олдини олиш ва даволаш масалалари кўриб чиқилди.

● Олий Мажлисда Демократик ислоҳотларни чуқурлаштириш бўйича республика комиссияси мажлисида парламент қарори билан ташкил этилган Фуқароларнинг сиёсий фаоллигини ошириш масалалари бўйича ишчи гуруҳнинг фаолияти муҳокама этилди.

● Кеча Ўзбекистонда 16-22 ноябрда Украина маданияти кунларини ўтказиш ташкилий қўмитасининг мажлиси ўтказилди.

● Кеча Ўзбекистон — Қозоғистон дўстлик жамиятининг таъсис мажлиси бўлиб ўтди. Халқ таълими вазири Жўра Йўлдошев Ўзбекистон-Қозоғистон дўстлик жамияти бошқарувининг раиси этиб сайланди.

● «Учқўрғонёғ» ҳиссадорлик жамиятида беш турдаги доривор гиёҳлардан чой ишлаб чиқариш йўлга қўйилди. Ҳозир ойига 20 минг қутича чой тайёрланаётган бу ишлаб чиқариш қуввати йил охиригача 5 мартага кўпайтирилади.

ЖАҲОНДА

● Бирлашган Араб Амирликларида «Ўзбекистонда қандай бизнес қилиш керак» деб номланган икки мамлакат ишбилармонлари учрашувлари бўлиб ўтди. Унда Бош вазир ўринбосари, Макроиқтисодиёт ва статистика вазири Бахтиёр Ҳамидов бошчилигидаги Ўзбекистон ишбилармон доиралари делегацияси иштирок этди.

● Шу ҳафтада Германияда Ўзбекистон маданияти кунлари бўлиб ўтмоқда. Унда Тошкент шаҳрининг энг яхши бадиий жамоалари ҳам немис халқига ўз санъатини намойиш этяпти.

● Ироқнинг кимёвий ҳарбий иншоотларини текшираётган БМТ вакиллари гуруҳи таркибида бўлган АҚШ ҳарбий мутахассисларини мамлакатдан чиқариб юбориш тўғрисидаги Бағдод қарори билан боғлиқ халқаро можаро ғоят кескин тус олмоқда. БМТ Хавфсизлик Кенгаши Ироққа қарши қўшимча жазо чоралари қўллаш, хусусан ушбу давлат амалдорларини чет элларга боришини чеклаш тўғрисида қарор қабул қилди. Бунга жавобан Ироқда тахмин этилаётган ҳарбий агрессияга қарши ошкоравий тайёргарлик бошлаб юборилди. БМТ кеча Ироқда қолган ўз мутахассисларини Иорданияга олиб чиқиб кетди. АҚШ Форс кўрфазидаги ўзининг 17 та ҳарбий кемасига мадад сифатида яна 2 та авианосецини жўнатди. АҚШнинг БМТдаги вакили бу можаро ҳарбий йўл билан ҳам ҳал этилиши мумкинлигини айтди.

● Ёсир Арофат яна икки йилдан сўнг — 1999 йилнинг сентябрида Фаластин мустақил давлат, деб эълон қилиниши тўғрисида катта шов-шувга сабаб бўлган баёнот берди. Бунга боши берк кўчага кириб қолган Исроил-Фаластин музокараларини яна бошлашга муваффақ бўлмаётганлиги ҳам сабаб бўлди. Ана шу муаммо юзасидан АҚШ давлат котиби Мадлен Олбрайт бугун Исроил Бош вазири Бениамин Нетаниаху билан учрашади. Кейин эса Исроил Бош вазири ва Фаластин раҳбари Ёсир Арофат ўртасида учрашув ўтказилиши мўлжалланяпти.

● Туркияда дам олаётган Чеченистон президенти Аслан Масхадов кутилмаганда АҚШга 5 кунлик норасмий ташриф билан келди. Айни пайтда Россия Ставрополь ўлкасида Чеченистон билан ҳудудий чегараларини қўриқлаш учун бу ерга махсус полк жойлаштирмоқда.

● Покистонда тўрт нафар АҚШ ишбилармонининг отиб ўлдирилиши икки мамлакат ўртасидаги муносабатларни мураккаблаштирди. Шу муносабат билан АҚШ давлат котиби Мадлен Олбрайт келгуси ҳафтада Покистонга келиши кутиляпти.

● Грузия парламенти мамлакатда ўлим жазосини бекор қилиш тўғрисида қонун қабул қилди.

● Франция Президенти Жак Ширак икки кунлик расмий ташриф билан Вьетнамда бўлди.

● Озарбайжон Каспий денгизидаги янги нефть конидан ёнилғи қазиб олишни бошлади. Шу муносабат билан Президент Ҳайдар Алиев Озарбайжон келгуси аср бошида Қувайтдек бой давлатга айланиши тўғрисида баёнот берди. Янги нефть конининг ишга тушиши билан боғлиқ тантаналарда Грузия Президенти Эдуард Шеварднадзе ва Россия Бош вазирининг биринчи ўринбосари Борис Немцов иштирок этдилар.

● Саратов вилоят Думаси Россияда биринчи бўлиб ерни сотиш ва сотиб олишга рухсат берадиган қарор қабул қилди.

● Мисрда 60 йиллик таъмирлаш ишлари тугагандан сўнг машҳур фиръавн Хеопснинг онаси, хотини ва қизи қабрлари устида қурилган учта эҳром сайёҳлар учун очилди.

● Москвада катта шов-шув уйғотган буюртма бўйича қотиллик рўй берди. Ҳозир «Совинцентр» деб аталаётган Халқаро савдо маркази раҳбари Борис Грязнов, унинг қўриқчиси ва ҳайдовчиси куппа-кундуз куни ўз уйи олдида номаълум қотиллар томонидан автоматлардан отиб ўлдирилди.

Кўргазмалар

УЧИНЧИ УЧРАШУВ

БУГУН

Ўзбекистон Бадиий Академиясининг Марказий кўргазмалар залида анъанавий учинчи Халқаро биеннале — «Осиё-Арт» кўргазмаси иш бошлади.

— Ушбу кўргазма Ҳамдўстлик мамлакатлари орасида фақат Ўзбекистонда ўтказилиб келинмоқда, — дейди санъатшунос Нигора Аҳмедова. — У дастлаб 1991, 1995 йилларда ўтказилган эди. Биеннале — бу давлатлардаги рассомлик галереяларининг ўзаро мусобақалашуви десак тўғри бўлади. Бир ҳафта давом этадиган бу анжуманда Марказий Осиё давлатларидан 16 та бадиий галерея иштирок этади. Бу йилги кўргазмага Ригадан ва Украинадан ҳам меҳмонлар қатнашмоқдалар.

Кўргазманинг асосий мақсади — Ўзбекистон тасвирий санъат ижодкорлари билан Марказий Осиё санъаткорлари ўртасидаги ижодий алоқаларни мустаҳкамлаш, умидли ёшларга кенг имкониятлар яратиш ва ниҳоят, халқаро ҳакамлар ҳайъати танлаган рассомларга мукофотларни топшириш маросимини ўтказишдан иборатдир.

Ушбу анжуманда миллий анъаналарни сақлаб қолган, замонавий санъатда янги йўл излаётган рассомларга ёрдам берган галереялар ва ўзига хос ижод қилаётган рассомлар ҳайъат томонидан тақдирланади.

Тасвирий санъат ихлосмандлари бир ҳафта давомида турли хил йўналиш ва оқимларга эга бўлган рассомларнинг ижоди билан танишиш имкониятига эга бўлади.

Тўлқин АҲМЕДОВ,
санъатшунос.

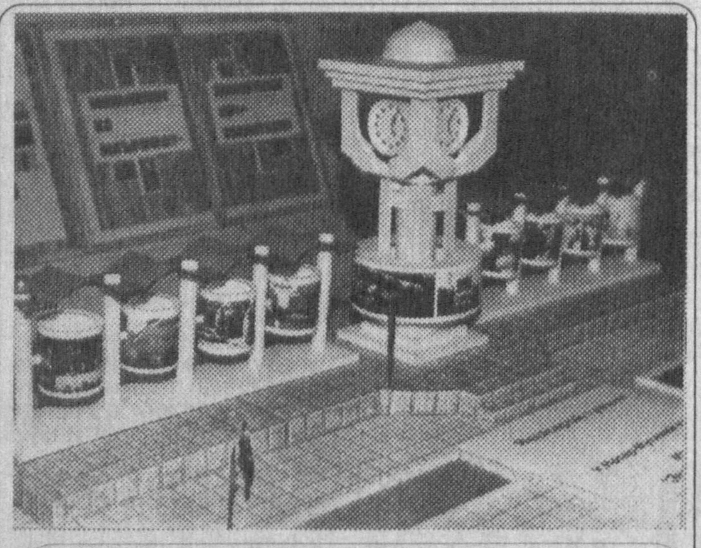

Тасвирий ойина

АХБОРОТ МАСКАНЛАРИ

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси қарорига биноан шаҳримиз ва унинг туманларида «Тасвирий ойина» ахборот масканларини ташкил этиш юзасидан ишлар бошлаб юборилди.

Тошкент шаҳар ҳокимлигида энг тажрибали архитектор, дизайнчилар ва рассомлар томонидан тайёрланган, ҳар бир туман фаолияти, ютуқлари, режаларини ўзида акс эттирувчи фото-плакат лавҳалар, қурилиш-лойиҳа макетларининг дастлабки

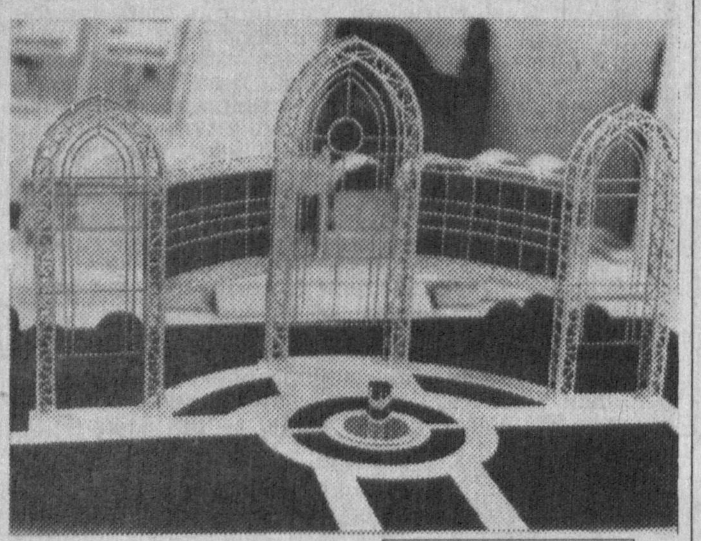

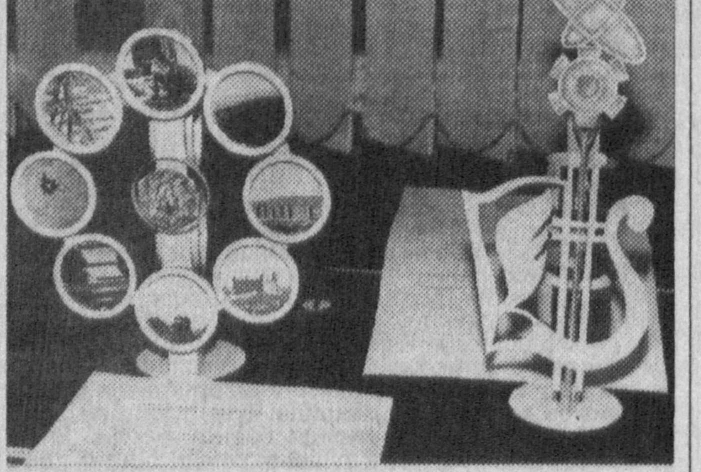

кўргазмаси бўлиб ўтди. Унинг қатнашчилари энг яхши лойиҳаларни яратган ижодкорлар меҳнатини таъкидлаш билан бирга, кўргазма воситалари ҳақида ўз фикр ва мулоҳазаларини билдирдилар.

«Тасвирий ойина» уюшмасининг бу ахборот масканларида ҳар бир туманга хос бўлган хусусият, олиб борилаётган ислохотларни акс эттирувчи маълумотлар, ташқи иқтисодий алоқаларга оид кўрсаткичлар, ижтимоий ҳаёт, бандлик хизматининг фаолияти, маҳалла, маънавият ва маърифатга оид масалалар ўз ифодасини топади.

Ушбу ахборот масканлари туманларнинг қай еридан ўрин олади, деган саволимизга шаҳар ҳокимининг ўринбосари Шуҳрат Жалилов шундай жавоб берди:

— Барча кўрсаткичлар туманларнинг айнан бир жойидан ўрин олиши шарт эмас. Масалан, ҳокимликлар атрофига умумий кўрсаткичлар, саноат, қурилиш, транспорт, маиший, коммунал хизмати, савдо ташкилотлари олдида уларнинг фаолиятига тегишли маълумотлар қўйилиши, олий ва ўрта махсус таълим масканларида уларнинг ўзига хос хусусиятларидан келиб чиқувчи кўргазмалар ўрин олиши мумкин. Спорт иншоотлари олдига спортга оид, маданият масканлари атрофига маданиятга тегишли кўрсаткичлар қўйилиши ҳам мақсадга мувофиқдир.

Бугунги кўргазма ишимизнинг бошланиши. Биз мутахассислар таклиф ва мулоҳазаларини эътиборга олиб ҳар бир тасвирни қайта кўриб чиқамиз. «Тасвирий ойина» ахборот масканлари давлатимиз пойтахти Тошкентнинг шонли зафарлари, режалари ҳақида таъсирчан маълумот беради.

Республика матбуот давлат қўмитаси раиси Рустам Шоғуломов шундай дейди:

— Кўргазма асарларида бугунги кун руҳи ҳукм суриб, шарқона услуб ўз аксини топгани мени қувонтирди. Тез-тез алмаштириб туришга осон бўлиши учун ушбу тасвирий макетларни ҳар бир туманда енгил конструкциялардан тайёрланса мақсадга мувофиқ бўларди. Яна бир таклифим: «Тасвирий ойина» ҳар бир туманнинг аҳолиси зич жойларига ўрнатилсин. Ана шунда одамлар кўргазмадан ўзларига керакли ахборотларни кўпроқ оладиган бўладилар.

Кўргазмани муҳокама этишда Президентнинг давлат маслаҳатчиси Ўткир Раҳматов қатнашди.

Маҳмуд ОРИПОВ.

СУРАТЛАРДА: кўргазмадан лавҳалар акс эттирилган.

Рашид Галиев олган сурат.

Ўзбекистон Республикаси Конституцияси куни олдидан

УМРИ БОҚИЙ ҚОМУС

8 декабрда Ўзбекистон Республикаси Конституцияси беш йиллиги байрам қилинади. Биз Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси депутати, Олий Мажлиснинг Инсон ҳуқуқлари бўйича вакили, профессор Сайёра Шарофовна Рашидова билан республикамиз Асосий Қонунининг моҳияти хусусида суҳбатлашдик.

— Сайёра Шарофовна, Асосий қонунимиз бўлмиш Конституция, унинг моҳияти ҳақида гапириб берсангиз.

— Конституция тушунчаси замирида давлатнинг ижтимоий-сиёсий табиатини ифодаловчи Асосий Қонун ётади. Конституция, айтиш мумкинки, давлатнинг ҳуқуқий устқурмасидир. Шу устқурма асосида ва доирасида ҳокимият ҳамда бутун давлат механизми фаолият кўрсатади. Фуқароларнинг ҳуқуқ ва эркинликлари таъминланади ҳамда ҳимоя қилинади, иқтисодий, ижтимоий-маданий ривожланишнинг кўпгина соҳалари олдиндан белгилаб берилади.

Конституция атамаси лотинча бўлиб «ўргатиш», «тасдиқлаш», «тузилиш» маъноларини билдиради. Давлатнинг Асосий Қонуни сифатида Конституциянинг пайдо бўлишини кўп олимларимиз одатда буржуазиянинг ҳокимиятга келиши билан боғлашади. Аслида эса Конституциялар жамият, давлат тузилишининг буржуазияга қадар бўлган шаклларида ҳам маълум эди.

Лекин булар ёзилмаган тарзда эди.

Буржуа конституциялари буржуазия хоҳиш-иродаси бўлган қонун-қоидаларни ўзида қамраб олган эди.

Аммо капитализмнинг ҳозирги ривожланиш босқичига кириши буржуазия конституциясининг моҳиятини тушунишга муҳим ўзгаришлар киритди. Энди у фақатгина ҳукмрон синф манфаатларини ифода этиб қолмай, балки барча синф ва ижтимоий гуруҳлар учун бирдек аҳамиятга эга бўлган, умуминсоний қадриятлар ҳамда манфаатларни мустаҳкамлаш воситасига ҳам айланган.

Бизнинг конституциянинг моҳиятига баҳо беришда ҳам диалектик ёндашув зарурдир. Шу ўринда ҳурматли Президентимиз И.А.Каримовнинг конституциямизнинг 1,2 ва 3 йиллигида қилган сермазмун маърузаларини эслаш жоиз бўлади.

Сир эмас, ёш, мустақил диёримиз ўз юртбошиси раҳнамолигида дадил ва шаҳдам қадамлар билан жаҳон ҳамжамияти аъзоси бўлмиш давлатлар орасида ўзининг муносиб ўрнини топиб, буюк келажак сари илдамлаб бормоқда. Ҳар бир давлатнинг давлат сифатида қайтарилмас ва ўзига хос хусусиятларини кўрсатувчи Асосий Қомуси — Конституцияси бўлади. Жамиятни умумбашарий қадриятлар асосида ташкил этишда конституциянинг аҳамияти беқиёсдир. Бир сўз билан айтганда, Конституция — давлатнинг ўзига хос таништирув ҳужжати десак хато қилмаймиз. Президентимиз И.Каримов «...Бу Конституция ўзининг туб моҳияти, фалсафаси, ғоясига кўра янги ҳужжатдир» деб қисқа, лекин сермазмун ва ифодали таъриф берганлар.

—Халқимиз Конституциямизнинг дунёга келиш тарихи, бунга Президентимизнинг бевосита раҳбарлик қилганликларини, депутатларимиздан тортиб, республикамизнинг оддий фуқароларигача уни қабул қилишдаги иштирокларини яхши билади. Шу ўринда Конституциямизнинг халқимизга хос хусусиятлари ҳақида гапириб берсангиз.

— Давлатимиз раҳбари Ислом Каримовнинг бевосита раҳнамолигида Конституция лойиҳаси устида икки йил давомида иш олиб борилгани, у икки ярим ой халқ муҳокамасида бўлиб, халқнинг фикр хазинаси дурдоналари билан бойитилганлигини юртдошларимиз яхши биладилар.

Ўзбекистон Республикаси Конституцияси ўзининг тузилиши, йўналиши, мазмуни жиҳатидан Ўзбекистон ҳудудида шу вақтга қадар амал қилиб келган конституциялардан принципиал равишда фарқ қилади. Дастлабки моддасидан тортиб, то охирги 128-моддасига қадар у мустақиллик ғояси билан суғорилган.

Жаҳон ҳамжамиятининг инсон ҳуқуқлари соҳасидаги ютуқларига, демократия тамойилларига таянганлиги ҳам Конституциямизнинг хусусияти саналади. Конституцияда жинси, миллати, ирқи, ёши, дини, эътиқоди ва ҳоказоларга қараб инсон ҳуқуқларини муайян даражада камситадиган бирорта ҳам модда йўқлиги унинг халқчиллигидан, демократик табиатидан ҳамда умрибоқийлигидан далолат беради. Бу ўз навбатида Конституциямизнинг халқимизга хос бўлган хусусиятлари: меҳр-оқибат, одамийлик, ўзга миллат ва элатларга ҳурмат, ақл-заковатга интилиш, ор-номус, иффат ва ҳаё каби эзгу фазилатларга асосланганлигидир.

— Конституциямизда фуқароларнинг асосий ҳуқуқлари, эркинликлари ва бурчлари тўғрисида бўлим мавжуд. Шу бўлим ҳақида ҳам икки оғиз гапириб берсангиз.

— Гарчанд Конституциямиз олти бўлим, XXVI боб, 128 та моддадан иборат бўлса-да, сиз айтиб ўтган инсон ва фуқароларнинг асосий ҳуқуқлари, эркинликлари ва бурчлари қайд этилган иккинчи бўлим мавжуд бўлимларнинг энг катталаридан бири ҳисобланади. Бу бўлим V-бобдан то XI-бобга, яъни 18-моддадан 52-моддагача бўлган қисмни ўз ичига олган.

Масалан, Конституциямизнинг 18-моддасида: «Ўзбекистон Республикасида барча фуқаролар бир хил ҳуқуқ ва эркинликларга эга бўлиб, жинси, ирқи, миллати, тили, дини, ижтимоий келиб чиқиши, эътиқоди, шахси ва ижтимоий мавқеидан қатъи назар, қонун олдида тенгдирлар.

Имтиёзлар фақат қонун билан белгиланиб қўйилади ҳамда ижтимоий адолат принципларига мос бўлиши шарт», деган қоиданинг ёзилиши Ўзбекистонни давлат сифатида дунёдаги энг демократик мамлакатлар даражасига кўтарди. Чунки инсонни улуғлаш, унинг ким бўлишидан қатъи назар қонун олдида тенглигини таъминлаш ҳамда унинг ҳақ ва ҳуқуқини кўриқлаш фақат демократик давлатларгагина хосдир. Бу ўз навбатида инсон ҳуқуқлари умумжаҳон декларацияси моддаларига, жумладан 1-моддасига тўла мос келади.

Ушбу моддада қуйидаги сўзлар битилган: «Барча одамлар эркин, қадр-қиммат ва ҳуқуқларда тенг бўлиб туғиладилар. Улар ақл ва виждон соҳибидирлар ва бир-бирларига биродарларча муомала қилишлари зарур».

Ушбу бўлимнинг бошқа моддалари ҳам инсон ҳуқуқларини тўла эътироф этган ҳолда ишлаб чиқилган десам муболаға бўлмайди.

Бир сўз билан айтганда, Конституциянинг биринчи бўлими Қомуснинг асосий принциплари тўплами бўлса, иккинчи бўлими ҳуқуқлар тўғрисидаги Ўзбекистон биллидир. Бошқача қилиб айтганда, шахсий ҳуқуқларнинг яхлит ва катта ҳажмдаги тизими. Инсон ва фуқаролар ҳуқуқлари тўғрисидаги учинчи бўлим давлат ҳокимияти тўғрисидаги бўлим мазмунини огоҳлантиради.

Тўртинчи бўлим маъмурий-ҳудудий ва давлат тузилишига бағишланган. Бешинчи бўлим ҳокимият бўлиниши принципи асосида давлат ҳокимиятининг янги тузилишини мустаҳкамлайди, давлатнинг олий ва маҳаллий органлари тизимини очиб беради. Олтинчи бўлим Конституцияга ўзгартиришлар киритиш тартибини баён этади.

Зикр этилган нафақат бўлим, боб, балким, ҳар битта модда тўғрисида жуда кўп фикр билдириш мумкин.

— Конституциямизнинг маънавий-тарихий асослари ва тузилиши ҳақида нима дея оласиз?

— Маънавий-тарихий асосларга буюк аждодларимиз, шарқнинг улуғ мутафаккирлари — Ал-Бухорий, Ат-Термизий, Ал-Хоразмий, Ал-Фарғоний, Абу Райҳон Беруний, Абу Наср Форобий, Абу Али Ибн Сино, Аҳмад Яссавий, Баҳоуддин Нақшбанд, Амир Темур, Улуғбек, Навоий, Бобур ва бошқа даҳоларнинг қолдирган маънавий-ахлоқий мероси, уларнинг инсонни маънавий комилликка чорловчи диний-ахлоқий ва ҳуқуқий ҳикматлари Конституциямизга ўзига хос руҳ бағишлаган.

Шулардан келиб чиқиб Конституциямиз: биринчидан, фуқаролик олами, яъни миллий ва ижтимоий ҳамжиҳатликни; иккинчидан, шахс ва сайлов эркинликлари; учинчидан, сиёсий барқарорлик; тўртинчидан, хотиржамлик ва иқтисодий ривожланиш; бешинчидан, давлатнинг фуқаролар олдидаги ўз бурчини бажаришга қаратилган йўналишларини, инсон ҳуқуқларининг ҳимояси ва кафолатини кўрсатиб боради.

— Сайёра Шарофовна, муштарийларимиз, республикамиз фуқароларига байрам олди дил сўзларингиз...

— Президентимиз таъкидлаганидек: «Табиийки, ҳар қандай давлатнинг юзи, обрў-эътибори унинг Конституцияси ҳисобланади. Зотан, Конституция давлатни давлат, миллатни миллат сифатида дунёга танитадиган Қомуснома-дир. Шу маънода Асосий Қонунимиз халқимизнинг иродасини, руҳиятини, ижтимоий онги ва маданиятини акс эттиради. Чунки уни ишлаб чиқиш ва муҳокама этишда бутун халқ иштирок этди. Бир сўз билан айтганда, Конституциямиз том маънода халқимиз тафаккури ва ижодининг маҳсулидир».

Шундай экан, барча фуқароларимизни демократия, эркинлик, барқарорлик ва тараққиётимиз ва келажагимиз мазмунини ифодалайдиган бу бебаҳо қомусни кўз қорачиғларидек асрашларини, севишларини, ҳурмат қилишларини ва унга риоя этиб яшашларини жуда хоҳлар эдим.

Муҳаммадали ТОШТЕМИРОВ суҳбатлашди.

Тошкент троллейбуси — 50 ёшда

ҲАММА УЧУН ҚУЛАЙ

Тошкентда 1-троллейбус йўналиши ишга туширилганига бу йил 50 йил тўлди. Янги йўналишнинг тантанали очилиш маросими 1947 йилнинг 5 ноябрида бўлиб ўтганди. Ўша куни ўнлаб бахтли йўловчилар троллейбусда қисқа вақт ичида шаҳримизнинг Эски Жўва майдонидан Вокзал бекатигача етиб келишган эди. Дастлаб ушбу йўналишда олтита «МТБ-82» маркали троллейбуслар қатнови йўлга қўйилди. Янги машиналарни бошқариш учун 6 та ҳайдовчи Москвада махсус тайёргарликдан ўтиб қайтди. Машиналарни таъмирлаш технологияси ҳам ўша жойда ўзлаштирилди. Янги йўналишнинг очилиши ўз-ўзидан шаҳримизда 1-троллейбус депоси қурилишини тақозо этди.

Биринчи йўналишдан сўнг, Вокзалдан Урицкий кўчасигача бўлган учинчи йўналиш, кейин Бешёғоч ва Эски Жўва майдонида қатновчи иккинчи йўналиш, кетма-кет эса Экскаватор заводи томон олиб борувчи тўрт ва бешинчи йўналишларда троллейбуслар қатнови йўлга қўйилди.

Ўтган йиллар мобайнида шаҳар йўловчи электр транспортида катта ўзгаришлар рўй берди. Ҳозир шаҳримиз кўчалари бўйлаб 28 йўналиш мавжуд бўлиб, бу йўлларда 330 тага яқин машиналар мунтазам қатнаб турибди. Уларнинг кўпчилиги ўтмишдошларидан тезюрарлиги, қулай ва кўркамлиги билан ажралиб туради. Масалан, биргина «Мотоков» фирмаси томонидан Ўзбекистонга юборилган Чехиянинг «Шкода» машинасини олайлик. Шу йилнинг ўзида пойтахт троллейбус саройлари шу турдаги 15 та машина билан бойиди. Ҳозирда «Тошшаҳарйўловчитранс» уюшмаси вакиллари яна 40 та «Шкода» олиш учун чехиялик мутахассислар билан шартнома тузиш мақсадида иш олиб боришяпти. Бу — йўловчилар ўзларига керакли тезюрар, кўркам машиналар билан янада кўпроқ таъминланадилар демакдир. Тахминий ҳисобларга кўра ҳар куни троллейбус хизматидан 250 минг киши фойдаланаётган экан. Бу рақам шаҳримизда электр транспортига бўлган талаб йил сайин ошиб бораётганлигини кўрсатади.

Шу кунларда 2-троллейбус депоси базасида янги техникаларни ўз вақтида қаровдан ўтказиб, таъмирлаб туриш мақсадида Сервис маркази очилиши мўлжалланмоқда. Марказ учун бу жой танланиши ҳам бежиз эмас. Чунки ушбу депо ҳайдовчилари биринчилардан бўлиб, «Шкода» рулини бошқаришган. Демак, улар бошқаларга нисбатан янги машина тилини яхши билишади.

Энг муҳими ушбу транспорт бўйича кадрлар тайёрлаш масаласи узил-кесил ҳал этилганлигидадир. Чунки уюшма қошида махсус ўқув маркази ташкил этилган бўлиб, у ерда ҳайдовчи ва таъмирловчилар ўзларига керакли билимни оладилар.

Шаҳримиз кун сайин кенгайиб бормоқда. Янги турар жой даҳалари пайдо бўляпти. Шу билан биргаликда йўловчи транспорт базасини такомиллаштириб, янги йўналишлар ишга туширилмоқда. Шуни назарда тутиб яна иккита троллейбус ва битта трамвай-троллейбус саройини бунёд этиш лойиҳасини тайёрлаш тараддуди бошланди. Ҳозир чет эллик мутахассислар янги лойиҳа устида иш олиб боришмоқда. Лойиҳанинг навбатдаги босқичи уюшмамиз ишчи гуруҳининг Япониянинг транспорт қурилиши корпорациясига сафаридан сўнг бошланади. Ушбу сафар давомида лойиҳа юзасидан барча тегишли масалалар келишиб олинади. Бир сўз билан айтганда, шаҳримизда электр транспорти ривожланиши аҳолининг узоғини яқин қилишга муносиб ҳисса бўлиб хизмат қилади.

Маҳмуд КОМИЛЖОНОВ.

СУРАТЛАРДА: 1-троллейбус депоси фахрийларидан бир гуруҳи; шогирд устозини ярим асрлик тўй билан қизғин табрикламоқда.

Рустам Шарипов олган суратлар.

Ҳамкасбларимиз

ИГНА БИЛАН ҚУДУҚ ҚАЗИБ

Ўшанда, 1957 йилда ўқув амалиётини ўтказиш учун «Тошкент ҳақиқати» таҳририятига кириб келган ТошДУ талабаси Соат Мусаевни ижодий жамоа илиқ кутиб олган эди. Маданият бўлимининг мудири, фидойи журналист, раҳматли Маҳмуд Яҳёевдан журналистиканинг илк сабоқларини олган эди. Ўша йиллардаги газета муҳаррири Зиёд Есенбоев чини билан ниҳоятда бақувват ижодий жамоа туза олган эди. Амалиётни аъло даражада, тиришқоқлик билан ўтказган Соат Мусаев 1959 йилда газетанинг маҳаллий ахборот ва спорт бўлими мухбири сифатида меҳнат фаолиятини бошлади.

— Ўша йили, яъни, мен таҳририят остонасига ҳаяжон билан қадам қўйган пайтларда муҳарриримиз Зиёд Есенбоев меҳнат таътилида эдилар. Мени яна бир бошқа ажойиб журналист Мақсуд Қориев ишга қабул қилгандилар. Ўша кундан бошлаб жамоанинг чин аъзосига айландим. Ишонасизми, фақат шу муҳарририятда 40 йил меҳнат қилдим.

Соат ака ҳамкасблари ҳақида илиқ сўзлайди. Мирсобир Мирҳамидов, Нўъмон Насимов, Назармат, Тўлаган Нажмитдинов, Носир Риҳсиев, раҳматли Усмон Жонгитов, Салимжон Маҳкамов, Малик Иброҳимовларнинг ҳар бири бир мактаб бўлгулик ижод соҳиблари эдилар.

Ахборот — газетанинг жони десак тўғри бўлади. Сабаби янгиликлар унда ўз аксини топади. Газетанинг биринчи вазифаси ҳам ўз ўқувчиларини янгиликлардан воқиф этишдир.

Соат Мусаев бу борада ўзининг нималарга қодирлигини кўрсатди. Айниқса, спорт янгиликлари, вилоятда бўлаётган воқеалар ўз вақтида газета саҳифаларида аксини топди. Севимли «Пахтакор» футбол жамоасининг Геннадий Красницкий, Биродар Абдураимов, Шавкат Иброҳимов ва бошқа футболчилари газета саҳифалари орқали муштарийларга қадрдон бўлиб кетган эди. Бир воқеа Соат аканинг сира ҳам эсидан чиқмайди. 1957 йилда Ер сунъий йўлдоши кўкка парвоз қилди. Бир гуруҳ радиоҳаваскорлар Чиғатой оқтепасида унинг сигналларини тутиб олишди. Бу воқеа ҳам дарров газетада чоп этилди. Шу тариқа барча газеталарда «Тошкентликлар сунъий йўлдошнинг сигналини қабул қилишди» қабилидаги хабарлар босилиб чиққанди. Бундан ташқари ўша йиллари «Московские новости» газетасининг (бу газета араб, француз, инглиз, испан тилларида чоп этиларди) фаол мухбири ҳам эди. Зилзиладан кейинги Тошкентнинг тикланиши ҳақидаги ўқимишли мақолалар Соат Мусаев имзоси билан кўп марта эълон қилинганди.

Соат Мусаев жаҳон кезган журналист. У Европанинг деярли ҳамма катта шаҳарларида бўлди. Ўрганди, ўргатди.

Ўз ишини оддий мухбирликдан бошлаган Соат ака бўлим мудири, бош муҳаррир ўринбосари даражасига кўтарилди. Қайси жойда ишламасин ўзининг фидойилиги билан барчага ўрнак бўлди. Тинмай ижод қилди. Айниқса, Республика ва вилоят «Хотира» китобларининг чоп этилишида Соат аканинг катта ҳиссаси бор. 450 минг ватандошимизнинг номи ушбу «Хотира» китобларида зикр этилган. Уларнинг қаерда туғилганлиги, жанггоҳнинг қайси жабҳасида ҳаётдан кўз юмганлиги, қабри қаердалиги батафсил изоҳланган. Кўплаб хонадонларда бедарак йўқолганларнинг ҳақига бугун дуо қилинар экан, бошқа журналистлар қаторида Соат Мусаевга ҳам раҳмат айтишади улар.

Ўзбекистонда хизмат кўрсатган журналист Соат Мусаев ўзининг 60 ёшлигини нишонлаяпти. Лекин сира ҳам тиним билмайди у киши. «Ўзбек миллий энциклопедияси» давлат илмий нашриёти фалсафа ва ҳуқуқ редакцияси мудири сифатида 12 томли ўзбек миллий энциклопедиясининг юзага келишида тер тўкмоқда.

— Нимагаки эришган бўлсам, барчаси устозларимдан олган сабоқларим туфайлидир, — дейди Соат Мусаев. — Бу сабоқлар эса бир умрга етгуликдир. Айни пайтда Ҳабибулла Олимжонов, Жасур Носиров, Раҳматулла Шералиев, Миракмал Миралимов сингари қаламкаш дўстларимга озми-кўпми меҳнатим сингганидан бошим осмонга етади. Уларнинг ютуқларини кўриб қувонаман.

Соат Мусаев чиндан ҳам ўз касбининг фидойиси. Буни у кишининг игна билан қудуқ қазишдек 40 йиллик заҳматли меҳнати ҳам кўрсатиб турибди.

Ғолиб МИРЗО.

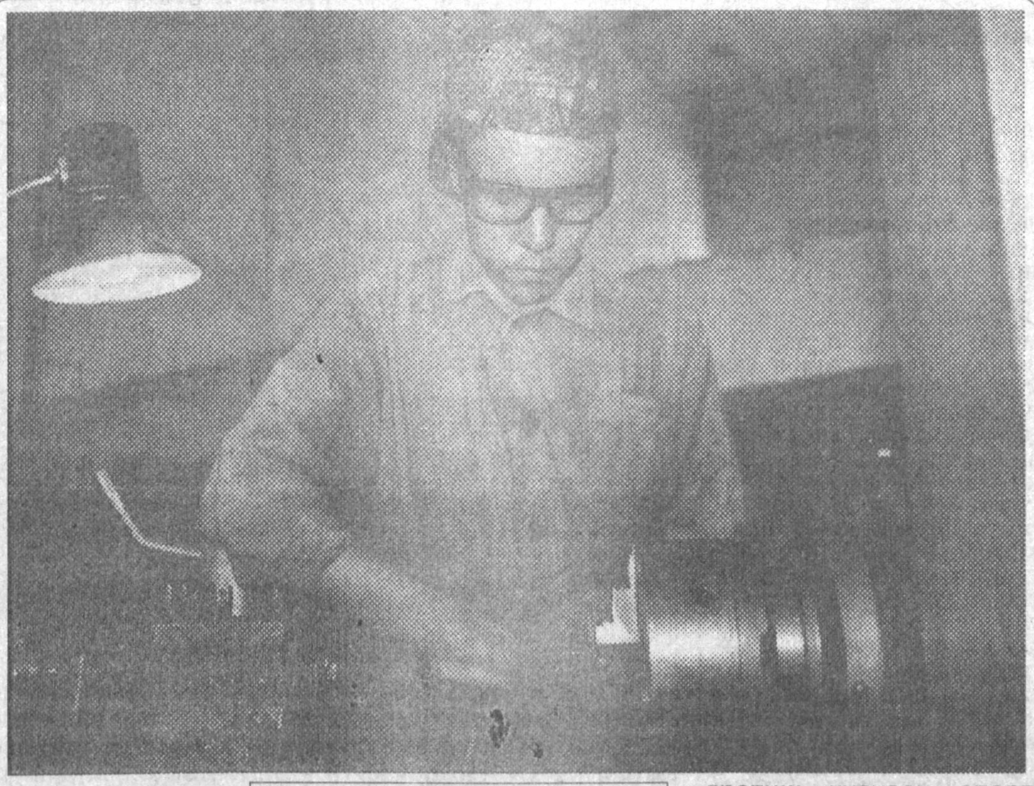

Инсон манфаатлари йили

ИШНИНГ РИВОЖИ

«Тошкентиссиққуввати» бошқармасига қарашли транспорт ва механизмларни таъмирлаш корхонасининг ташкил топганидан ўтган қисқа давр мобайнида ишчи-хизматчилар бошқарма бўлинмаларини қурилиш механизмлари ва транспорт воситалари билан таъминлашда сидқидилдан меҳнат қилишмоқда. Ҳозирги кунда уларнинг ҳисобидаги 400 дан ортиқ ҳар хил турдаги механизмларни қурилиш участкаларида учратиш мумкин.

— Автокорхонамизда, — дейди корхона директори Дамир Сайфуллин биз билан суҳбатда, — ишни пухта ташкил этганлигимиз ўз самарасини бермоқда. Биз бу ерда ҳар хил турдаги автомашиналар учун зарур эҳтиёт қисмларни ишлаб чиқаришни ҳам йўлга қўйдик. Мотор, агрегат, аккумулятор, токарлик цехларида юқори малакали мутахассисларимиз меҳнат қилишади. Улар ишимиз ривожи ўзимизга боғлиқ эканлигини яхши билишади.

Инсон манфаатлари йилида бу ерда жамоа аъзоларига қулай шароитлар яратиш, хусусан, спорт билан мунтазам шуғулланишларига катта эътибор берилмоқда.

Корхонада турли спорт тўгараклари очилган. Бугун бу ерда ишчи-хизматчилар шахмат-шашка, футбол ўйнаб, соғлиқларини мустаҳкамлайдилар.

Яна шуни алоҳида айтиб ўтиш лозимки, яқинда корхона аҳли ўз кучлари билан теннис кортини қуриб битказишди ва бу ерда бригада ва цехлараро теннис мусобақалари бўлиб ўтди. Улар эндиликда сув ҳавзаси бунёд этиш режасини тузишмоқда.

Шарифа ИЛЁСОВА.

СУРАТЛАРДА: корхона ҳаётидан лавҳалар.

Рашид Галиев олган суратлар.

Маҳалла

ЎЗЛАРИ ҲАЛ ЭТИШЯПТИ

Сергели туманидаги Ҳабибий номли маҳалла идораси ҳар куни гавжум. Биров ишхонасига ҳужжат, биров болалар пули масаласида, яна биров эса ариза кўтариб чиққан.

— Ҳа, бунинг ҳеч ажабланадиган жойи йўқ, — дейди маҳалла оқсоқоли Турсунбой Жалолов. — Масалан аёлларимизнинг кўпчилиги маҳалламиз қошида ташкил этилган кичик корхонамизга иш сўраб чиққан. Ҳозиргача уларнинг 200 та аризасидан 100 тасини қониқтирдик. Яъни уйда вақтинчалик бўш ўтирган хотин-қизларни иш билан таъминладик. Улар эндиликда тикувчилик, тўқувчилик соҳалари билан шуғулланяптилар. Ҳабибий номидаги масъулияти чекланган жамиятимизда тикувчиликдан ташқари савдо, автохўжалик, таъминот бўлимлари ҳам мавжуд бўлиб, у соҳаларда ҳам иш олиб бормоқдамиз. Яъни маҳалла аҳли ўз муаммоларини ўзи ҳал қилишга уриняпти. Ҳозирда 73 та кўп қаватли уйдан ташкил топган маҳалла тўйхона, зарур анжомлар билан таъминланган.

Маҳалла кўчаларини асфальтлаш, йиғилиб қолган ахлатларни вақтида олиб кетиш ва бошқа юмушларда туман ҳокимлиги яқиндан ёрдам кўрсатмоқда. Бу йил янги мактаб очилиши ҳам катта тантана бўлди. Келгуси йил эса қурилаётган боғча ишга тушади.

Шу билан бирга бу маҳаллада айрим муаммолар ҳам йўқ эмас. Аҳоли ҳали росмана таъмирдан чиқмаган кўча орқали 1,5 километр йўл босиб, автобусларга чиқишади. Қатнаётган автобусларнинг бирини маҳалла ичига кириб ўтадиган қилиб, йўналишларга ўзгартириш киритилса айни муддао бўларди.

Бу ерда Сергели тумани меҳнат биржаси кўмагида «Уста шогирд» анъаналари давом эттириляпти. Маҳаллада сартарошхона, пойабзал таъмирлаш каби маиший хизмат шохобчалари ҳам мавжуд. Яқинда ташкил этилган «Маънавият ва маърифат» мактаби машғулотлари кўпчиликка маъқул тушмоқда.

Бу ишларни амалга оширишда Тозагул Абдуллаева, Абдуқаҳҳор Юнусов, Икром Сулаймонов, Анвар Қосимов, Баҳром Ғойипов, Чорибой Раупов каби маҳалла фаоллари жонкуярлигини алоҳида таъкидлаш керак. Уларнинг ташаббуси билан фольклор, чолғучилар дасталари ташкил этилди.

Зоир ТУРСУНОВ.

«Ўзбекистон темир йўллари»

ДАДИЛ ҚАДАМЛАР

«Ўзбекистон темир йўллари» давлат ҳиссадорлик темир йўл компаниясининг ташкил этилганига уч йил бўлди. Биз айни шу сана арафасида «Ўзбекистон темир йўллари» ДҲТКда амалга оширилаётган ишлар, ўзгаришлар, ютуқ ва муаммолар ҳақида компания раисининг биринчи ўринбосари Баҳодир Юсупов билан мулоқотда бўлдик.

— Баҳодир Воҳидович, суҳбатимизни компаниямизнинг уч йил давомидаги фаолиятидан бошлай қолсак...

— Бу даврда компаниямиз ҳудудларида кўплаб ишлар амалга оширилди. Мисол учун айни шу даврда Жиззах-Жомбой йўналишидаги темир йўли электрлаштирилди. Бу энг қийин — тоғли ҳудуд эди. Ҳозирда эса бозор иқтисодиётининг барча қийинчиликларига қарамай Жомбой-Мароқанд электрлаштирилмоқда.

Бухорода Қоровулбозор нефтни қайта ишлаш заводи қурилиши муносабати билан у ерда цистерналарни буғлаб ювадиган замонавий корхона бунёд этилди. Яқин кунларда бу корхона ишга тушади.

Шунингдек, «Ўзтемирйўлмаштаъмир» бирлашмасида электровозларни таъмирлаш йўлга қўйилди. Авваллари бу ишлар бошқа мамлакатларда катта валюта маблағи эвазига бажарилар эди. Шунингдек, вагон деполаримизда йўловчи ташувчи ва бошқа турдаги барча вагонларни таъмирлаш ҳам йўлга қўйилган.

Йўловчиларга хизмат кўрсатиш ва вагонларни таъмирлаш дирекциясида японлар билан ҳамкорликда қурилаётган завод битиш арафасида. Келаси йили бу ерда япон мутахассислари ўз технологик жараёнларини бошлайдилар. Шу билан Ўзбекистонда йўловчи вагонларни туб таъмирлаш муаммоси узил-кесил ҳал бўлади.

Қўқон, Бухоро, Китоб шаҳарларида бунёд этилган янги шоҳбекатлар, кўплаб янги қурилаётганлари ҳам бизнинг сўнгги йиллардаги йўловчиларга қулайликлар яратиш йўлидаги ишларимиздан биридир.

— Компаниянинг халқаро алоқалари ҳақида ҳам гапириб ўтсангиз. Мисол учун, Европа ҳамжамиятининг ТАСИС дастури доирасидаги ТРАСЕКА лойиҳаси юзасидан амалга оширилган ишлар Ўзбекистон темир йўлларига нима беради?

— Ҳозирги кунда компаниямиз Европа ҳамжамиятининг ТАСИС дастурининг ТРАСЕКА, яъни Осиёни Европа билан боғловчи — Европа-Кавказ-Осиё транспорт йўлаги лойиҳаси ҳамда унинг қурилиши ишларида фаол қатнашиб келмоқда. Бу йўлнинг биз учун аҳамияти катта. Чунки Осиё давлатларининг юклари бизнинг ҳудуд орқали ҳам Грузиянинг Поти порти томон ўтади. Бу ҳақида 1996 йилда тўрт давлат — Ўзбекистон, Грузия, Озарбайжон ва Туркманистон Президентлари темир йўл фаолиятини ўзаро мувофиқлаштириш тўғрисидаги битимга имзо чекканлар. Шунга кўра ушбу республикалардан темир йўл орқали ташиладиган юкларга олинадиган ҳақлар 50 фоизга камайтирилган.

Бундан ташқари Осиё мамлакатларининг юкларини Россия орқали Европага етказишдан кўра Поти порти орқали етказиш қулай, чунки бу йўлда 5-6 кун вақтдан ютилади. Бу эса ўз-ўзидан маълумки, харажатларни ҳам қисқартиради. Бу эса биз учун ҳам, бошқа Осиё давлатлари учун ҳам қулай, фойдали.

Шунингдек, Серахс-Тажан темир йўли ишга тушиши шарофати билан бизнинг юклар ўз манзилига Эрон орқали ҳам етиб бормоқда.

Хуллас, бу дастур бўйича олиб борилаётган ишлар келажакда компаниямизга катта фойда келтиради.

— Осиё тараққиёти банки билан тузилаётган битимдан мақсад нимада?

— Аҳдлашувга мувофиқ ушбу банк компаниямизга темир йўлларимизнинг 350 чақиримини туб таъмирдан чиқариш учун 70 миллион АҚШ доллари миқдорида узоқ муддатли қарз беради. Бу маблағга рельс, шпал, бириктирувчи қисмлар, замонавий жиҳозлар, машина-механизмлар сотиб олинади.

Йўлларимиз яхшилангач, поездларнинг тезлиги ошади. Натижада йўловчилар ўз манзилларига тезроқ етиб боришади.

— Темир йўлнинг бошқарув тизимида жиддий ўзгаришлар режаланаётган экан. Бу ислоҳотларнинг моҳияти нимада?

— Ҳозирги бозор иқтисодиёти шароитида бошқарув тизимини жиддий ислоҳ қилиш-замон талаби. Шу мақсадда яқинда компаниямизда янги марказ ташкил этилиб керакли мутахассислар билан таъминланди. Қилинадиган ишлар ҳали олдинда.

Шу ўринда биргина мисол айтай: йўловчи ташиш хўжалиги 1998 йилдан «Йўловчитранс» бирлашмаси сифатида янги бошқарув тизимида иш бошлайди.

Кейинчалик бошқа хизматларда ҳам бу борада ўзгаришлар бўлади.

— Темир йўл ҳақида қонун лойиҳаси ишлаб чиқилаётган экан...

— Қонун лойиҳаси барча тегишли вазирликлар билан келишилмоқда. Ҳамма фикр-мулоҳазалар ўрганиб чиқилгач, у Олий Мажлис кун тартибига киритилади.

— Поездлар ҳаракати хавфсизлиги муаммолари сизга яхши таниш. Бу борадаги аҳволни яхшилаш учун аввало нималарга эътибор бериш керак?

— Ҳаракат хавфсизлигидаги аҳволни яхшилаш учун аввало бу соҳада ишлаётган одамларнинг билимларини ошириш, улар билан мунтазам ўқув-тарбия ишларини олиб бориш лозим. Шундагина бу масала ижобий ҳал этилади. Кейин уларнинг ўз ишларига масъулиятини, жавобгарликларини ошириш керак. Шунингдек, таъминотни яхшилаб, йўлларни талаб даражасида ушлаб туриш ҳам бу борада катта роль ўйнайди.

— Компаниянинг ҳозирги иқтисодий аҳволи қандай? 1997 йил режалари кўнгилдагидек бажариладими?

Йил бошида белгиланган вазифаларни, техник режаларни бажариш учун барча чора-тадбирлар кўриляпти. Насиб этса йилни яхши кўрсаткичлар билан якунлаймиз.

— Ўринбосарлар тайёрлаш масаласида муаммолар борми?

— Темирйўлимизнинг барча бўғинларида муҳандис-техник ходимларимиз етарли. Қолаверса, уларнинг ўрнини босадиган билимдон ёшларимиз ҳам бор. Бизлар — барча бўғиндаги раҳбарият ҳозирда ёш мутахассисларни ўстириш ва ҳар бир соҳага етарлича ёш мутахассисларни етказиб бериш йўлида кўп ишлар олиб боряпмиз.

— Харажатларни камайтириш, даромадни ошириш йўлида қандай ишлар қилиняпти?

— Бу долзарб масала. Чунки ҳозирги бозор иқтисодиёти шароитида биз темирйўлчилар ҳам ўзимизни ўзимиз таъминлашимиз керак. Шунинг учун компаниянинг ҳар бир корхонасида халқ истеъмол моллари ишлаб чиқаришни йўлга қўйганмиз. Бунинг натижасида ҳар бир корхона қўшимча даромад оляпти.

— Компаниянинг келажаги ҳақида ҳам тўхталиб ўтсангиз.

— Компаниямиз учун келгуси йили бошқарув тизимида ҳам, бошқа жабҳаларда ҳам жиддий ўзгаришлар йили бўлади. Хуллас, темирйўлимиз ҳам бозор иқтисодиётига дадил қадам қўяди. Компаниямизга қарашли ҳар бир бирлашмага кенг кўламда мустақиллик берилади. Ҳар бир соҳа боқимандаликдан чиқиб ўзини-ўзи таъминлашга ўтади. Шунингдек, темирйўлдаги моддий-техник таъминот ҳам, темирйўлчиларимизнинг иқтисодий аҳволи ҳам яхшиланади.

Суҳбатдош Адҳам ДАМИНОВ.

Нишондорларимиз

ҲАЁТИНИНГ МАЪНОСИ

Миробод туманидаги 147-мактаб бўсағасига қадам қўйган Фотима опани ҳар куни ўқувчилар пешвоз чиқиб кутиб олишади. Айниқса, уларнинг «Ассалому алайкум, устоз», «Салом, муаллим» дея ўқитувчини яхши кайфият билан кутиб олишлари муаллимага бир олам завқ бағишлайди, қалби ғурурга тўлади, бир зум фахрланиш ҳиссини туяди.

Фотима Мирзаева 30 йиллик мураббийлик фаолиятида неча-неча ўғил-қизларнинг қалб меъмори бўлди, қанчалаб ёшларни тўғри йўлга бошлаб, уларни фаол ишларга чорлади. Ана шу камолга етган шогирдлар табриги, уларнинг эҳтиромга тўла қалб сўзлари муаллимани янада баракали меҳнатга чорламоқда.

1961 йилда Янгийўлдаги ўрта мактабни тугаллаган Фотима чет тиллар педагогика институтига ўқишга кирди. Фанга қизиқишими, ёки устозлардай бўлишга интилишми, уни ҳам муаллим бўлишга ундади. Энг асосийси, отаси Раҳимжон Тўраев қизининг педагог бўлишини жудаям хоҳларди...

— Мукофот олганимни эшитган заҳотим раҳматли дадамни эсладим, — деди Фотима опа ҳаяжонланиб. — У киши доимо ўқитувчилик оғир, аммо шарафли, ардоқли касб, деб таъкидлардилар.

Фотима Мирзаеванинг ўз касбини ардоқлашига унинг ўқувчилари ва касбдошлари гувоҳ. Олий тоифали педагог Фотима Мирзаева мактабда ишлаш билан бирга ўз билимини ҳам тинмай ошириб борди. У республика ўқув-методик марказида, Тошкент шаҳар малака ошириш институтида услубчи бўлиб ҳам фаолият кўрсатди. Шуниси қизиқки, у асосан мактабда чет тилидан эмас, балки русийзабон гуруҳдаги ўқувчиларга ўзбек тили ва адабиётидан дарс беради. Ҳозир у дарс бераётган синфларда ўқувчиларнинг давлат тилига қизиқишлари кучли. У билим бераётган ўқувчиларнинг кўпчилиги ўзбек тили ва адабиёти фани бўйича республика ва шаҳар олимпиадаларида муваффақият билан иштирок этишади.

— Ҳар қандай касб эгаси аввал касбига садоқатли бўлсагина, муваффақиятларга эриша олади, — дейди Миробод тумани халқ таълими бўлими мудири Абдулазиз Абдурасулов. — Фотима опа ана шундай касб фидойиларидан. Шу туфайли ҳам у русийзабон синфидаги ўқувчиларга давлат тилини ўргатишда муваффақиятларга эришмоқда. Ўқувчиларни севиш, улар билан ҳисоблашиш — муаллимнинг энг яхши фазилатларидан бири. Бу мураббийда ана шундай фазилатлар муҳайё.

«Устоз — отадай улуғ», дейди халқимиз. Зеро, бундай ҳақиқий устоз бўлиш учун шогирдларни фарзанддай аъло кўрмоқ керак. Фотима опанинг аҳа шундай шогирдлари талайгина. Уларни кўриб муаллима ҳар доим ўз касбидан фахрланиб қўяди. Кўнглида яна ҳам иштиёқ билан ишлаш ҳисси барқ уради.

Ватанимизнинг олий мукофоти — «Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган ёшлар мураббийси» фахрий унвонига сазовор бўлган Фотима Мирзаева ўз касбини ҳаётининг маъносига айлантирган фидойи муаллимларимиздан биридир.

Шарофат БАҲРОМОВА.

Икки ойлик

ХАЗОНЛАРНИ ЁҚМАНГ

Маълумки, Тошкент шаҳар ҳокимлиги шаҳар ҳудудини янада ободонлаштириш, кўкаламзорлаштириш ва санитар ҳолатини яхшилаш мақсадида пойтахтимизда кузги икки ойлик ўтказиш тўғрисида қарор қабул қилган. Туман ҳокимликлари қошида ҳайъат аъзолари таркиб топиб, улар зиммасига икки ойлик бўйича қатор тадбирларни ишлаб чиқиб, унинг амалга оширилишини назорат қилиш вазифаси юкланди.

Шаҳримизнинг барча туманларида икки ойлик режаси бўйича бажариладиган юмушлар бошлаб юборилди. Бу ҳақда шаҳар Ободонлаштириш бош бошқармаси бошлиғи Абдуқосим Маҳмудов шундай дейди:

— Ҳар фаслнинг ўзига хос хислати ва фазилати бўлганидек, унинг ўзига хос юмушлари ҳам бўлади. Ҳозирги кунларимиз хазонрезгилиги билан ҳам ажралиб туради. Эрталаб супурилган ҳовли, кўча ва хиёбонлар кечгача яна хазонлар билан тўлиб-тошмоқда. Демак, бу фасл ободонлаштирувчилар ва фаррошлардан кўпроқ сафарбарликни, фидойиликни талаб этади. Лекин биргина уларнинг саъй-ҳаракатлари билан бундай сермеҳнат талаб қиладиган юмушни бажариш анча мушкул.

Бугунги кунда шаҳримизда 5 минг фаррош ўрнига 1200 киши ишламоқда. Тахминан бу тўрт ўринга бир киши тўғри келади деган сўз. Азим шаҳримизда эса минглаб туп турли хил дарахт ва буталар борлигини, улардан куз пайтида тўкиладиган хазонларни ҳисобга оладиган бўлсак ходимларимиз зиммасидаги юмушлар кўлами ойдинлашади. Бунинг устига бир кунда Тошкентимизда 4 минг 200 тоннага яқин маиший чиқинди чиқади. Уларни ташиб кетиш учун ҳозирча 900 машина ўрнига 535 таси ишлаб турибди.

Вазият шундай экан ҳозирги даврда ҳамманинг бир ёқадан бош чиқариб ишлашни талаб этади.

Ободонлаштириш ҳаммага тааллуқли эканлигини ҳам эсдан чиқармаслигимиз керак. Фаррош меҳнатини ҳам енгиллатиш кўп жиҳатдан ҳар биримизга боғлиқ. Бунинг учун биздан бирозгина эътибор талаб қилинади, холос. У ҳам бўлса озодагарчиликка риоя этиш, қўлимиздаги ва ҳовлимиздаги чиқиндиларни турли томонга улоқтирмаслик, ҳар тонг эшигимиз остонасини ўз кучимиз билан супуриб-сидириб қўйишдек одатимизни канда қилмаслик. Ҳеч бўлмаганда, кўча-кўйда, жамоат транспортида оғзини тўлдириб писта чақиб пўчоғини ҳеч бир тортинмай дуч келган ерга тупураётган баъзи бировларни тартибга чақириб қўйсак шаҳримиз озодалигига ўз ҳиссамизни қўшган бўламиз.

Энди хазонлар масаласига қайтайлик. Албатта, кўча ва йўлкаларга пешма-пеш тўкилаётган япроқларни супуриб-сидириб олиш фаррошлар вазифаси. Улар эрта тонгдан ўзларига ажратилган ҳудудни тозалаб чиқинди ва ахлатларни машиналарга ортишга ёрдамлашаётган ҳолатларни айниқса ҳозирги кунларда тез-тез кўриб турибмиз. Лекин супурилган хазонларни ёқиб юбориш ҳолатлари ҳам содир этилаётганлигини яшириб бўлмайди. Хўш, бундан ким зарар кўраяпти? Ўзимиз ва табиат. Мана шу ўзибўларчилик қимматга тушаяпти: дарахтлар зарар кўряпти, майсазорлар ўт ичида қоляпти, арчалар куйиб кетяпти.

Кексалар билан суҳбатлашсангиз хазонларни ёқиш увол ва кони зарарлиги ҳақида гапиришади. Бу сўзларда жон бор. Чунки ўтмишда хазонларни ёқиш у ёқда турсин ҳатто уларни ахлатга ҳам қўшмай хазонлардан озиқа ва ўғит сифатида фойдаланишган. Бу хусусда Юнусободда истиқомат қилувчи 100 ёшли Қобил бобо Толипов шундай ҳикоя қилади.

— Хазонларнинг турган-битгани ўғит. Уларни йиғиб дарахт ва экинзорлар тагига ташланса келгуси йили ҳосил мўл бўлади. Мол-ҳолга едирилса у энг яхши озиқа вазифасини ўтайди. Хазонлардан унумли фойдаланиш керак. Баъзан кўчаларда ёқилиб тутаб димиқиб ётган хазонларни кўрсам ачинаман. Ахир у қанча молнинг қорнини тўйдириб, қанча ерга ўғит бўлиши мумкин эдику.

Шу гап баҳонасида шаҳримизнинг бир неча кўчаларини кездик. Уларда, очиғи турли манзараларга дуч келдик ҳам. Масалан, эски аэропорт рўпарасидаги дарахтзорлар ва йўлкалар айни дамларда дув хазонлар билан қопланган. Фаррошлар уларни пешма-пеш супуриб туришибди. Баъзи жойларда қуюқ тутун ҳиди димоққа урилади. Бир жойда ёқилган хазондан анчагина майдондаги дарахтлар, ўт-ўланлар зарар кўрибди.

Навоий кўчаси энг гавжум йўллардан бири ҳисобланади. Ҳатто шу кўчанинг баъзи ерларида ҳам хазонлар тутаб ётганига кўзингиз тушади.

Юнусобод даҳасини айланган киши хазонлар ёнаётган ҳолатларга тез-тез дуч келади. Ҳатто бундай манзарани қўй-қўзиси бор ўзбек хонадонлари олдида ҳам учратиш мумкин. Эссизгина хазонлар. Ғамланса қишга озиқа бўлиши мумкин. Афсуски булар бекорга куйиб кул бўлаяпти. Албатта юқоридаги каби мисолларни кўплаб келтиришимиз мумкин эди. Лекин мақсадимиз фақат танқидий фикрларни баён этишдан иборат эмас. Балки одамларни ва бу ишга мутасадди ташкилотларни воқеадан огоҳ этиш, уларга бундай кўнгилсиз ҳолларнинг олдини олиш лозимлигини эслатиб қўйиш. Шунингдек, шаҳримизда давом этаётган ободонлаштириш, кўкаламзорлаштириш бўйича икки ойликда ҳамшаҳарларимизни фаол иштирок этишларига даъват этишдан иборат.

Маҳмуд КОМИЛЖОНОВ.

Мусоҳаба

ТОПГАНИНГИЗ ТЎЙГА БУЮРСИН

Танишимиз тўйга таклиф этса, чеҳрамиз ёришади. Карнай-сурнайлар товуши қулоғимизга хуш ёқади. Ўзимиз ҳам тўй қилиб, элга ош бермоқни орзулаймиз. Юртимиз ҳаёти тўйлар, урф-одатлар ва анъаналари билан янада чиройли. Истиқлол боис таомилларимиз, тўйларимиз янада гўзаллашди, кўркам бўлди. Шаҳримиз маҳаллаларида ҳам кун ора тўйнинг устидан чиқасиз. Хўш, бу тўйлар қандай ўтказиляпти? Ихчам ва замонавийми? Ёки... Икки журналистнинг бу галги суҳбати ана шу ҳақда.

Қ. РАҲИМБОЕВА: Миллатимизнинг яхши сўзи, дўстлари кўп: «Топганингиз тўйга буюрсин» деймиз дастурхон устида. «Ҳаммани тўйга етказсин» деймиз яна. «Тўйларда учрашайлик», «Ўғил-қизингга яхши жойлардан ато қилсин!», «Бу хонадонга бешик тўйи, суннат тўйларида келайлик...» Шу каби тилаклар ҳар даврада ҳар куни айтилади. Аслида бундай ёруғ тилакларимиз замирида халқимизнинг қалб чизгилари акс этади. Топганини кўпчилик билан баҳам кўришга мойиллиги, сахийлиги, фарзандлари камолини умр мазмуни деб билиши — буларнинг ҳаммаси халқимизнинг қон билан кирган одатларидир.

Г. ЖАМИЛОВА: Ҳа, тўйларимизга ҳам сингиб кетган бундай одатлар. Қизи бўй етган хонадон борки, дастурхон тузаб, совчи кутади. Борган совчилар оқ ўраб қайтишса, бу розилик аломати. Шу оқ рангнинг ўзидаёқ ёруғлик, эзгулик мужассам. Унаштирув кунида кайвони аёлнинг қўш патирни боши узра баланд кўтариб «Оллоҳу акбар!» дея ушатишида бир хосият бор. Ширинликлардан сочқилар сочишу келинчакнинг илк саломлари, бари-барисида гўзал рамзлар бор. Лекин... Ҳар йили тўйлар фасли келганда кўнгилни ғаш қиладиган айрим одатлар ҳамон қўлланаётгани сезилади.Сиз нима дейсиз?

Қ. РАҲИМБОЕВА: Мен ҳам бу нарсани кўп кузатаман. Шулардан бирламчи (илгари бу ҳақда кўп айтганман, яна такрорлайман) ичкиликбозликнинг сақланиб қолаётганидир. Тўғри, баъзи маҳаллаларда оқсоқоллар кенгашлари тузилиб, тўйларни спиртли ичимликларсиз ўтказишга келишиб олинган. Айнан шундай тўйларимиз мазмунли, ортиқча шов-шувларсиз ўтади. Баъзи жойларда бунинг тескариси...

Г. ЖАМИЛОВА: Ҳа, ичкилик меъёридан ошдими, тўй мазмунига путур етади. Бақир-чақир авж олади. Теварак-атрофдагиларнинг ҳам таъбини хира қилади бу ҳол. Тўй дастурхонини хилма-хил, мазаси бир-бирини такрорламайдиган салқин ичимликлар билан безасак қандай яхши. Сармастлик, ёлғон лаззат кишини беобрў қилади. Ҳушёрлик ярашади тўйга ҳам, оддий кунларга ҳам.

Қ. РАҲИМБОЕВА: Сиз куюниб айтаётган бу гаплар аслида кўпчиликнинг кўнглида бор. Фақат баъзилар «Кўпчилик қилганини қилмасак, кулги бўламиз» деб чўчишади. Яна «Бошқалардан нимам кам» деган фикр аксариятимизнинг онгимизга сингиб қолган. Мустақиллигимизнинг еттинчи йилини ўтказаётган, ҳар киши ҳар соҳада ўзини янгилаётган бир пайтда биз ҳам бундай фикрлардан воз кечмоғимиз зарур. Умуман тўйларимизда чуқур ўйлаб, ўзгартиришимиз керак бўлган одатларимиз талайгина.

Г. ЖАМИЛОВА: Наҳорги ош — гўзал урф. Ҳатто хорижлар ҳавас қилади шу одатимизга. Лекин никоҳ маросимларида келинникида ҳам, куёвникида ҳам шундай ош бериш шартмикан, деб ўйлайсан киши. Ҳар икки томон ўзаро келишиб, якдиллик билан ўтказишса шу маросимни. Қаранг, эрталаб ош, сўнг никоҳ — икки бора тўй деганими бу? Ҳар ҳолда шу нарсани бир ўйлаб кўриш зарурдай чамамда.

Қ. РАҲИМБОЕВА: Тўйдаги отарчию раққосаларнинг киши ғашига тегадиган муқомларини айтинг. Ахир тўй даврасида фақат ёшлар эмас, кўпни кўрган нуроний отахонлар, онахонлар бор. Шулар олдида уялиб кетасан баъзан. Даврага чиқиб ўйнаганлар устидан пул сочиш одати қаердан пайдо бўлганини тушуниб етолмайман. Пул сочилгач, бола-бақра ҳаммаси даврага ёпирилиб, ўралашиб, пул теришади. Жуда хунук одат шу. Аслида тўйга санъаткору раққоса албатта келади, бусиз тўй қизимайди. Лекин улар тўй охирига довур «ўзбек» деган номга ярашиқли маданият билан хизмат қилишса яхши. Мана бизнинг Хоразмда бир пайтлар «Танга соз» одат бўларди. Даврада пул териш бўлмасди, тўй охирлаганда икки киши катта рўмол тутиб даврани айланиб чиқарди. Ҳамма атаганини ташларди. Сўнг рўмолни оқсоқоллар олдига қўйишарди. Ёши улуғроқ киши пулни санъаткорларга хизматига қараб тақсимлаб берарди.

Г. ЖАМИЛОВА: Чиройли одат экан. Ҳали сиз пул сочиш ҳақида гапирдингиз. Чорларда ва шунга ўхшаш бошқа маросимларда ҳам пул сочиш расм бўлган ҳозир. Ахир пул шунчаки қоғоз эмас, у миллат белгиси. Ўзбекистон халқ шоираси Ойдин Ҳожиева айтганидек, пулда гербимиз тасвири бор, уни оёқ остига сочсак қандай бўларкин? Умуман пул сочиш не маънони англатади ўзи? Ширинликлардан сочқи сочиш бошқа нарса. Лекин пул... ўзимизни кўрсатишми бу? Ҳар ҳолда шуниси ҳақиқатга яқинроқ.

Қ. РАҲИМБОЕВА: Тўғри айтдингиз. Ҳар нарсада бир маъни бўлиши керак-ку. Айтмоқчи бўлганим — хотин-халажлар расм-русумларида ҳам ортиқча чиқимлар кўп. Қаранг, фотиҳа тўйида келин тарафга икки-уч (баъзан ундан ҳам кўпроқ) аёл саккиз-ўнтагача тоғора кўтариб боради. Қиз тарафда ҳам қуюқ-суюқ тайёрланади, дастурхонда юз бир таом... Ўйлаб қарасангиз, биргина унашувни маҳалла, қариндош-уруғларга маълум қилиш учун шунча оворагарчилик. Куёв тарафга тўй юборилганда яна йигирмага яқин тоғора, чорларда яна шунча. Бу тоғораларни тўлатиш учун кетадиган харажатни ҳисобламай қўяқолайлик. Яна бир нарса — чорларда қиз тарафда никоҳ тўйидан ҳам каттароқ йиғин бўлади, камида ўн хил иссиқ овқат тортилади дастурхонга. Гўё чорлар мазмуни овқат ейишдангина иборатдай.

Г. ЖАМИЛОВА: Бу таомларнинг кўпи тоғораларда келади, деган эътироз бўлиши мумкин. Гап бунда эмас. Гап шундаки, шунча таомни пиширган аёл қайсидир идорада хизмат билан банд (ваҳоланки у қариндошиникидаги чорларга бир тоғора иссиқ овқат пишириб етказиш учун ярим кун ишдан қолди), ё бўлмаса бир тоғора овқатга етадиган масаллиқ рўзғорда дарров топилса-ку, яхши-я ундан ҳам муҳимроғи — аёлнинг қанча вақти бекорга сарф бўлади.

Қ. РАҲИМБОЕВА: Чуқурроқ ўйлаб қарасак, оила эгаларининг топгани, елиб-югуриши тўйлардаги ортиқча чиқимларга сарф бўлаётир. Сарпо йиғ, намойиш қил, дастурхон ёз, топганингни сарфла... Бу ёқда бола тарбияси, уларни соғ-омон вояга етказиш, билимли қилиш, ҳунар ўргатиш каби зарур юмушлар турибди. Ора-сира бунга ҳам вақт топамиз, лекин ора-чора билан иш битмайди энди. Оқибатда вақт елдай ўтиб кетаверади. Буни жиддийроқ изоҳлайдиган бўлсак, сабаб кўп. Кечагина ушоққина жуссали японияликлар бизнинг футболчиларимизни доғда қолдирди. Нега? Уларнинг илиги тўқ, бақувват. Умуман хорижликлар ортиқча, самарасиз югур-югурларга эмас, бола соғлиғию тарбиясига кўпроқ вақт сарфлашади. Улардан ўрганишимиз керак бўлган одат шу. Бизда кўпинча асосий маблағ сарпо йиғишга, дастурхон ёзишга сарфланади.

Г. ЖАМИЛОВА: Куюнишингиз ўринли, Қутлибека опа. Дунёда иложи йўқ нарсанинг ўзи йўқ ахир. Қолаверса, тўйларимизни ихчам, тартибли, камчиқим қилиб ўтказиш ҳам қўлимиздан келади. Ана шунда рўзғор хазинасига ҳам путур етмайди ва бу хазина керакли нарсага сарфланади. Лекин буни ким қилади? Қачонгача дабдабаю асъасада бир-биримизга эргашамиз? Бизда маҳалла қўмиталари бор, оқсоқоллар кенгашлари ва бир қанча жамоат ташкилотлари бор. Уларнинг саъй-ҳаракатлари натижалари ҳозирча қониқарли эмас. Аксарият хонадонларда ўтказилаётган тўйлар фақат тўпланган бойликни кўз-кўзлаш воситаси бўлиб келаётир. «Маслаҳатли тўй тарқамас» деган ҳикмат бор. Мен ҳамшаҳарларимиз маслаҳат билан, кўпни кўрганларнинг гапларига қулоқ тутиб, ўтказишса дейман тўйларни.

Қ. РАҲИМБОЕВА: Русумга айланиб кетган одатлардан воз кечиш осонмас. Лекин ҳар бир тўй, ҳатто кичик бир йиғинни ўтказишда ҳам чуқур ўйлаб, етти ўлчаб бир кесадиган вақт етди назаримда. Вақтни миллат қаддини тикламоқ учун сарфлаш (ортиқча югур-югурларга эмас) билимдон фарзанд тарбиялаш, уларни жисмонан ва ақлан баркамол қилиб вояга етказиш ҳар бир нарсадан кўра зарурроқдир бу кун. Суҳбатимиздан асл муддаомиз, ҳам шу.

ТАҲРИРИЯТДАН: Суҳбатни ўқидингиз, азиз «Оқшом» муштарийлари. Сизнингча, қай жиҳатлар тилга олинмади? Яна нималар ҳақида гапириш мумкин бўларди? Қай фикрга қўшилдингиз? Қай фикрга эътирозингиз бор? Яна нималарни таклиф этасиз? Келинг, суҳбатни энди сиз давом эттиринг.

Миср янгиликлари

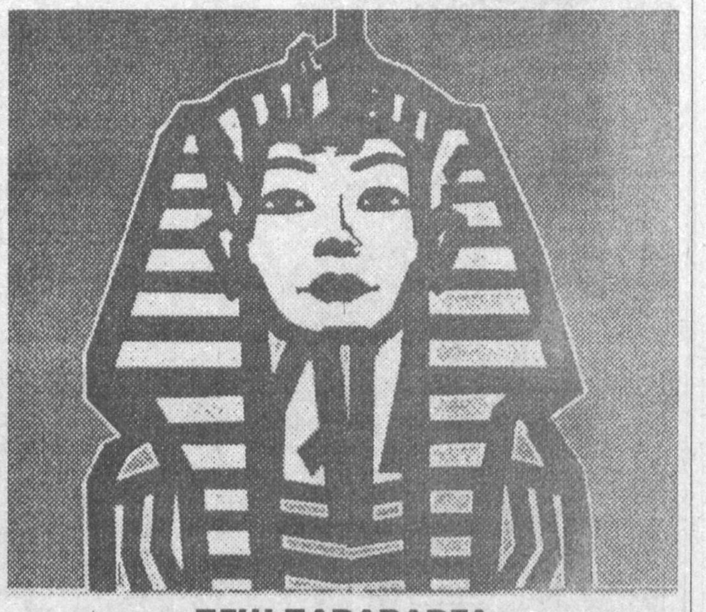

. БЕШ БАРАВАРГА

ҚОҲИРА шаҳри яқинидаги электр станцияда ҳар бири 330 мегаватт қувватга эга икки блок тантанали суратда ишга туширилди. Бу блоклар мамлакатнинг ягона электр шохобчасига улангач, электр станциянинг умумий қуввати 90 миллиард мегаваттга етади.

Шуниси эътиборга лойиқки, мамлакатнинг энергетика қудрати шу кунларга келиб саксонинчи йилларга қараганда 5 мартага ошди.

ГЕРМАНИЯ СОВРИНИ

ГЕРМАНИЯНИНГ Манхейм университети 1996 — 97 молия йилида Яқин Шарқ ва Африкада энг яхши иқтисодий кўрсаткичларга эришгани учун Мисрни ўзининг махсус соврини билан тақдирлади.

Миср ҳукумати томонидан ишлаб чиқилган режада маҳаллий, араб ҳамда ажнабий сармоядорлар барча соҳаларда ҳеч бир шарт ёки тўсиқсиз ўз лойиҳа ва дастурларини амалга оширишлари учун тўла шароит яратиш, уларга ўз сармояларини иқтисодиётга жалб қилишлари учун имтиёзлар бериш кўзда тутилади. Бундан кўзланган асосий мақсад мамлакатга келаётган сармоялар оқимини кўпайтиришдан иборатдир.

Бу йил Миср иқтисодига жалб қилинган сармоялар миқдори, араблар капиталини ҳисобга олмаганда, 1,5 миллион долларни ташкил этган. Ҳукумат тузган режада бу рақам 2000 йил бошларида 3 миллиард долларга етказилиши белгиланган.

ҚАДИМИЙ ТОПИЛМАЛАР

ЛУКСОРДАГИ Шоҳлар водийсининг Рамзес IIнинг фарзандлари мақбарасида яна 46 та хона борлиги аниқланди. Шу кунга келиб, бу мақбарадаги хоналар сони 108 тага етди. Уларга ҳар бири 48 метр узунликдаги 6 та тор йўлак бошлаб борар экан. Бундан икки йил олдин мазкур мақбарада тозалаш ишларини олиб борган Қоҳирадаги Америка университети экспедицияси у ердаги бошқа 60 та хонани топган эди. Мақбара ўтган аср охирларида илк бор топилганида атиги 2 хонадан иборат, деб ҳисобланган эди.

Айни пайтда Луксор ва юқори Мисрдаги осориатиқалар бош мудири, фан доктори Муҳаммад Ас-Сағир мазкур мақбарадаги қидирув ишлари кутилмаган илмий ва археологик натижаларга олиб келиши мумкин, деб ҳисоблайди. Унинг фикрича топилган хоналар жаноза ўриндиқлари учун мўлжалланган бўлса керак. Чунки тор йўлкалар пастга қараб тушган ҳолда тугайди. Демак, улар пастдаги майит дафн этиладиган катта хоналарга олиб борса ажаб эмас. Унда ҳозиргача топилган хоналарнинг пастида Шоҳ Рамзес II нинг қизларини дафн этишга мўлжалланган хоналар бўлиши ҳам мумкин.

Бошқа мисршунос олим Зоҳий Хавваснинг фикрича, Рамзес болалари мақбараси майитлар дафни учун яратилган эмас. У бор-йўғи рамзий мақбарагина бўлиб, мурда Осирис худоси билан алоқада бўлиб туриши учун унга майитнинг номигина қўйилган.

Маълумки, Шоҳ Рамзес II ўзининг бир неча хотинидан 52 та ўғил ва 30 дан ортиқ қиз фарзанд кўрган. Унинг энг машҳур хотини — малика Нифертари бўлиб, у гўзалларнинг гўзали ҳисобланган. Рамзес II тарихда энг узоқ муддат ҳокимлик қилган шоҳдир. У милоддан аввалги 1224 йилдан 1291 йилгача, жами 67 йил ҳукмронлик қилган.

АРАБ БОЛАЛАРИ КУНИ

. Араб давлатлари иттифоқи бу байрамни «Болалар — келажак пойдеворлари» шиори остида ўтказди. Ҳозирда 21 араб мамлакатидан иборат араб оламида 93 миллион бола мавжуд бўлиб, улар ўз юртларининг келажагини таъминлаш билан бирга, ҳозирги пайтдаги баъзи қийинчиликларни ҳам енгиб келмоқдалар.

Сўнгги 30 йил ичида араб мамлакатларида болаларнинг яшаш шароитларини тубдан яхшилаш борасида муайян тадбирлар амалга оширилмоқда. Араб мамлакатлари «Болалар ҳуқуқи» шартномасига биринчилардан бўлиб қўшилиш билан бирга ўзларида араб болалари ҳуқуқларини ҳимоя қиладиган махсус битим ҳам ишлаб чиққанлар.

Минбар

АЁЛНИ ХИЁНАТ ЙИҒЛАТАР

Аёл йиғлар, куйиниб, алам билан ўкиниб-ўкиниб йиғлайди. Хиёнатга дош беролмай, бутун руҳияти, қалби оғриб йиғлайди. Не-не қийинчиликлар билан бунёдга келган оиласининг омонат бўлиб қолганига, бахт деб ишонганининг саробга айланганига, фарзандларининг мурғак қалби лат еганига, тирик ота меҳрига зор бўлиб ўтаётганликларига бардош беролмай йиғлайди.

Йигит бахтсиз эди, аёл бахт берди. Йигитнинг биринчи турмушидан яраланган қалбига малҳам қўйди. Унинг ҳаётига қайта бахт олиб кирди. Уч жуфт қора кўзни ҳам шу аёл ҳадя этди. Уйим-жойим деб барча қийинчиликларга бардош бериб, майда-чуйда хиёнатларга чидаб, умр йўлдошига Оллоҳдан инсоф сўраб, умид билан яшади. Булар эвазига турмуш ўртоғидан кечириб бўлмас хиёнатга дуч келди. Бу аёлни жуда ҳам саросимага солиб қўйди. Унинг ҳаётини, турмушини остин-устун қилиб юборди. Йигитга ҳаётини боғламасдан аввал аёл бахтли эди. Кўзларида доим қуёш порлаб турар эди. Бутун умрини, беғубор ҳамда покиза қалбини ана шу йигит қўлига ишониб топширган эди. Афсус, минг афсуслар бўлсинки, йигит ўз ёри кўзидаги қуёшни, қалбидаги қувончу ишончни асрай олмади. Ўз ёри кўзига кўз ёшларни муҳрлаб қўйди, қалбига эса алам, армонлар уммонини тоғдайин уйди. Ўзгалар бахтини юлиб, ўзгаларнинг бахтсизлиги эвазига ўзига бахт топганларни кўрмаганлиги учунми, бундай номаъқулчилик аёлга руҳан таъсир қилди.

Йиғлама аёл, деб таскин бермоқликка ийманаман ҳар гал. Бу таскинларим бефойдалигини яхши биламан. Шундай бўлса ҳам, куйинма, ўзингни ўйла, бетоб бўлиб ётиб қолсанг ёки бу дунёдан ўтар бўлсанг ёш жонинг увол бўлади. Фарзандларинг сарсон-саргардон бўлиб қийналиб қоладилар, оталари уларни бошини силаб, кўз ёшларини артишга ярамайди. Шуларни ҳар вақт ёдингда тутиб, ўзингни қўлга олиб, ҳаракат қилгин деб уқтиришга уринаман. Ахир бундай нопок кимсаларга томчи кўз ёш ҳам увол, куйинмоқлик бефойда.

Ўз ёрига хиёнат қилиб, икки болани тирик етим қилган, она деган номга номуносиб аёлни йигит ўз аёлидан устун қўйди. Ўзининг покиза, ҳалол аёлини, уч жуфт қора кўзларини шу нопок, иймонсиз кимсага алмаштирди. Оиласидан бахтни, хотиржамликни юлиб олиб, ўзга оилага икки қўллаб топширди. Фарзандларининг мурғак қалбини яралаб, улардан бор меҳрини ситиб бегоналарга берди. Аёл шуларга куйинарди.

— «Сен нега куйинасан, куйинма, уни икки боласи билан олиб келаман, бирга яшайсизлар. Иккимиз фарзандлик ҳам бўлдик. Ҳаммамиз бирга яшаймиз. Сенга ҳам, у хотинга ҳам етаман», — дебди йигит.

«Фарзандлик бўлдик» — эмиш. Фарзандлик бўлишдан олдин ҳаётига, турмушига яхшилаб қараб олса бўларди. Икки ўғил бир қизга керакли меҳрни бера олдими, уларнинг қалбига қулоқ сола билдими?

Одамзод бунёд бўптики ҳеч вақт инсон ўз ёрини ўзгалар билан бўлиша олмаган, бундан кейин ҳам бўлиша олмайди. Ахир одамзодда юрак — кўнгил, қалб — ғурур, вафо — садоқат ҳамда қадр-қиммат деб аталмиш буюк хислатлар мужассам-ку. Бу хислатлар одамларни инсон бўлишига, ҳайвонот дунёсидан фарқланишига сабаб-ку ахир.

Шундай экан бундай нопок она қўлида вояга етаётган қиз вояга етганида онаси кирган нопок йўлга қадам босмаслигига, ўзга бахтли оилаларнинг бахтига чанг солмаслигига ким кафолат бера олади?

Шундай носоғлом муҳитли оилада, тубан маънавиятли ота ёки она тарбиясида ўсган ўғил бола вояга етиб йигит бўлгач, ёки ундан ҳам олдин ўспиринлик давридаёқ жиноятга қўл урмаслигига, номаъқулчиликлар қилмаслигига ким ишонади?

Ана шундай номаъқулчиликларга бардош бера олмай эзилиб-эзилиб йиғлаётган аёлга эса бутун қалбимла йиғлама аёл, қаддингни букма, бошингни эгма, деб хитоб қилгим келади.

Ёридан кўрмаган яхши ва ёруғ кунлар фарзандларидан қайтсин, деб Оллоҳдан сўрайман ва буни жуда-жуда истаб қоламан.

МОҲИДИЛ.

Республика пульмонология ва физиотерапия илмий-текшириш институтига қарашли шифо масканларида даволашнинг анъанавий усуллари билан бирга энг янги лазер билан даволаш услуби ҳам муваффақиятли қўлланилмоқда. Бундай муолажа беморга берилаётган дориларнинг ижобий таъсирини янада оширади.

СУРАТДА: Республика соғлиқни сақлаш аълочиси, 1-даволаш бўлимининг бошлиғи Мамажон Элчибоев ҳамшира Мунира Пўлатовага янги услуб самарадорлиги ҳақида тушунтириш бермоқда.

Рустам Шарипов олган сурат.

Маънавият

ҲАЁТ ГУЛШАНИ

Юнусобод туманидаги марказий ташхис поликлиникасида ўтказилган «Маънавият—ҳаёт гулшани» деб номланган адабий-мусиқали кечада шифокор маънавияти ва умуман, бой маънавий меросимиз ҳақида сўз борди. Соғлиқни сақлаш вазирлиги қошидаги «Маънавият ва маърифат» марказининг раҳбари Турсунхўжа Бобохўжаев ўзининг бу борадаги қарашларини сўзлаб, жумладан шундай деди:

— Менимча, маънавиятнинг бир асоси одоб-ахлоқ бўлса, иккинчиси — тил софлигидир. Шуни назарда тутган ҳолда шифокорларни ўзбек тилида ўқитиш ва иш юритишни йўлга қўйиш изчил давом эттирилмоқда. Олий ва ўрта-махсус тиббиёт ўқув юртлари учун кўҳна тиббий адабиётлар таржимаси амалга оширилса айни муддао бўлар эди. Чунки, Ғарб олимлари бир неча асрлардан буён таржима қилиб ўрганаётган тиббиёт илмининг асослари аввало Шарқда, бизнинг аждодларимиз томонидан яратилган-ку!

Маънавият кечасида шунингдек, «Тафаккур» журнали бош муҳаррирининг ўринбосари Муртазо Қаршибой, ёш шоир Сирожиддин Рауф ва бошқалар ҳам сўзга чиқиб, ўз мулоҳазалари билан ўртоқлашдилар. Шифокор ва ижодкорлар ўртасида қизиқарли суҳбат бўлди. Мактаб ўқувчилари ўзлари тайёрлаган мароқли бадиий дастурни намойиш этдилар.

Бахтиёр ҲАЙДАРОВ.

Мутолаа

«ОДАМ ОВИ»

Ғафур Ғулом номидаги Адабиёт ва санъат нашриёти бир неча китобларни чоп этди. Таниқли ёзувчи Тоҳир Маликнинг «Одам ови» деб аталмиш қисса ва ҳикоялар тўплами шулар жумласидандир.

Узоқ Сибирнинг овлоқ ўрмонида жойлашган қамоқхонадан уч киши қочади. Улар қамоқхона соқчисининг кўзини осонлик билан шамғалат қиладилар. Озодликка чиқяпмиз деб ўйлайдилар. Аммо билмайдиларки, бу қочиш қамоқхона бошлиғи раҳбарлигида бир иғвогар аралашиши билан амалга оширилган эди. Бошлиқнинг истаги — уларни ўлимга маҳкум этиш.

Муаллиф шаҳидлар руҳини шод этиш мақсадида ушбу асарни ёзишга жазм этган. Муҳтарам ўқувчилар, «Одам ови» қиссаси ҳамда китобга кирган қатор ҳикояларни ўқиб чиқсангиз, бу ҳақда мукаммал тасаввурга эга бўласиз.

ОЗОДЛИК ҒОЯЛАРИ ТАЛҚИНИ

Асримизнинг ўнинчи йилларида шаклланган жадид драматургияси адабиётимиз тарихида деярли ўрганилмаган соҳадир. Жадид драматургиясининг шаклланиш давридаёқ ўттиздан ортиқ намуналари майдонга келди. Маҳмудхўжа Беҳбудий, Ҳожи Муъин, Абдулла Қодирий, Абдурауф Фитрат, Ҳамза, Абдулла Авлоний, Абдулла Бадрий каби драматурглар етишиб чиқди. Жадидчилик ҳаракатининг маърифатпарварлик, миллий истиқлол, озодлик ғоялари драматургик изланишлар моҳиятини белгилади. Саҳна асарлари ўз навбатида янги тилдаги ўзбек миллий театрининг ташкил топиши ва тараққиётига, бир қатор театр жамоаларининг бунёдга келиши, пайдо бўлишига туртки бўлди.

Ана шу каби қатор масалалар «Шарқ» нашриёт- матбаа концерни бош таҳририятида чоп этилган Шуҳрат Ризаевнинг «Жадид драмаси» китобида қамраб олинган. Муаллиф кўплаб архив ҳужжатлари, ўша давр матбуоти ва яна бошқа манбалар асосида атрофлича мушоҳада юритган. Китоб адабиётшунос, тарихчи, санъатшунос олимларга, жадид адабиёти билан қизиқувчан кенг китобхонлар оммасига мўлжалланган бўлиб, ўн минг нусхада чоп этилди.

ЁДГОРЛИК

Шоир Шавкат Раҳмоннинг «Сайланма»си шоир ҳаётлик чоғида ўз қўли билан тартиб бериб кетган энг сўнгги китобидир. Бу китобга унинг илк шеърларидан тортиб, Ўзбекистон мустақиллиги арафасида ва ундан кейин ҳасталик пайтида қоғозга туширилган шеърлари ҳам киритилган.

МУҲАББАТ МАЙЛИ

Табобат илмида ҳар бир дарднинг келиб чиқиши, кечиш босқичлари, асоратлари каби қатор кўрсаткичлари аниқлангач, уни бекаму кўст даволашга киришилган. Таассуфки, ишқ аталмиш дард ҳам ўзининг ҳали битилмаган таснифига эга.

«Ўзбекистон миллий энциклопедияси» давлат илмий нашриётида чоп этилган Ўктам Муҳаммад Муроднинг «Келинликнинг оқ либоси» мажмуасида муҳаббат сир-асрорлари хусусидаги айрим мулоҳазалари баҳоли-қудрат ёритилган.

Алломаларнинг эътироф этишларича, инсон майлининг уч манбаи мавжуд бўлиб, булар руҳ, тан ва тафаккурдан иборатдир. Руҳ майли дўстлик риштасини, тафаккур — ҳурмат-эҳтиромни, инсон тани эса истак-туйғуларни бунёд этар экан. Ушбу уч майл жамланганда, қалбда ҳақиқий соф муҳаббат қасрининг пойдевори қад ростларкан. Муаллиф масаланинг ана шу жиҳатларига алоҳида эътибор берган. Бу ўринда у шифокор — мутахассис сифатида ўз кузатишларини ҳам умумлаштирган.

МУМТОЗ АДАБИЁТ СЕҲРИ

«Ўқитувчи» нашриёти Самихон Аширбоевнинг «Қутбнинг «Хусрав ва Ширин» достони ва ўзбек адабий тили» рисоласини чоп этди. Муаллиф бу асарда XIV асрда яшаган хоразмлик шоир Қутбнинг «Хусрав ва Ширин» достонининг тилини ўша давр ўзбек адабий тили билан чоғиштириб ўрганган. Асар тилининг ўзига хос хусусиятларини ундан келтирилган бой мисоллар асосида тушунтириб берган. Ушбу қўлланма «Ўзбек адабий тили тарихи» фани бўйича олий ўқув юртларининг сиртқи бўлимлари талабаларига ёрдам тариқасида чоп этилган. Талабалар ушбу асарнинг ўзбек адабий тили тарихида тутган ўрни, унинг лексик, фонетик, морфологик хусусиятлари ҳақида муайян тушунчаларга эга бўладилар.

Дилмурод Қурбоновнинг «Чўлпон ҳаёти ва ижодий мероси» китоби ҳам ана шу нашриётнинг нашр этган китоблар жумласидандир.

Китобда Чўлпоннинг таржимаи ҳолига оид қизиқарли маълумотлар берилган. Шунингдек, Чўлпон шеърияти ҳақида қайдлар ва «Кеча ва кундуз» романи хусусида ҳам фикр юритилган.

Китоб, умумтаълим мактабларининг адабиёт ўқитувчиларига, талабаларга ва кенг китобхонлар оммасига мўлжалланган. Ушбу китобни жамоатчилик асосида адабиётшунос олим Наим Каримов таҳрир қилган.

Назира ЖЎРАЕВА.

Шу йилнинг 16—22 ноябрь кунлари Ўзбекистонда Украина маданияти кунлари бўлиб ўтади. Шу муносабат билан Украина Республикасининг мамлакатимиздаги Фавқулодда ва мухтор элчиси Владимир Сметанин билан мулоқотда бўлдик.

Воқеа арафасида

УКРАИНА МАДАНИЯТИ КУНЛАРИ

— Жаноб элчи, аввало, Ўзбекистонда бўлиб ўтадиган Украина маданияти кунларининг мамлакатларимиз ўртасидаги ҳамкорлик алоқаларига қўшадиган ҳиссаси хусусида сўзлаб берсангиз.

— Кези келганда шуни айтишим керакки, Ўзбекистон ва Украина ўртасида илгарилари ҳам яхши алоқалар мавжуд эди. Икки халқ бир-бирига катта ҳурмат ва ишонч билан қарар, ҳамкорликда амалга оширилган ишлар ҳам кўпгина эди. Ҳар икки республика мустақилликка эришгач, муносабатларимиз янада равнақ топа бошлади. Айниқса, маданий соҳалардаги алоқалар жадал ривожланди. Мустақиллик йилларида Украина ва Ўзбекистон маърифат, илм-фан, санъат, таълим каби қатор жабҳаларда ҳамкорлик лойиҳаларини амалга оширди. Икки ўртада бир қанча маданият кунлари бўлиб ўтди, ўзаро делегация алмашувлари бўлди. Мен шуни мамнуният билан қайд этаманки, Тошкентда «Батькившина» номли Украина миллий маданият маркази фаолият кўрсатмоқда. Мазкур маданият маркази Ўзбекистон билан Украина ўртасидаги турли соҳаларга оид алоқаларни, айниқса, маданий-маърифий ҳамкорлик ришталарини мустаҳкамлашга хизмат қилади. Шунингдек, «Батькившина» маркази икки халқ маданий меросини, тарихини, қадимий ёдгорликларини чуқур тадқиқ этиш билан ҳам шуғулланади.

Тошкентдаги Украина маданият маркази Ўзбекистонда 16—22 ноябрь кунлари бўлиб ўтадиган маданият кунларини ташкиллаштириш ва муваффақиятли ўтишига катта ҳисса қўшади. Ўзбекистонда Украина маданияти кунлари доирасида кўплаб концертлар, театр намойишлари, кўргазмалар бўлиб ўтади. Шунингдек, ўзбек ва украин ёзувчи-шоирлари, санъаткорлари, маданият арбоблари иштирокида қизиқарли учрашувлар, давра суҳбатлари, шеърият кечалари уюштирилади. Хуллас, бўлажак маданият кунлари Украина ва Ўзбекистон ўртасидаги азалий дўстликни янада мустаҳкамлашга, ўзаро ишонч ҳиссини кучайтиришга хизмат қилади.

— Жаноб элчи, кези келганда, Ўзбекистон билан Украинанинг бошқа соҳалар, масалан, иқтисодиёт жабҳаларидаги ҳамкорлиги равнақи борасида ҳам тўхталсангиз.

— Иқтисодий соҳалардаги ҳамкорлигимиз йилдан-йилга самарали ривожланмоқда. Украина ва Ўзбекистон қишлоқ хўжалиги, металлургия, тўқимачилик, кимё саноати ва бошқа қатор иқтисодиёт жабҳаларида ҳамкорлик қилиб келмоқда. Икки мамлакатнинг ўзаро савдо-сотиғи ҳам муваффақиятли амалга ошиб келмоқда. Жумладан, жорий йилнинг биринчи ярмида давлатларимиз ўртасидаги товар айирбошлаш ҳажми 153,8 миллион АҚШ долларини ташкил этди. Бу ўтган йилнинг худди шу давридагидан икки баравар кўпдир. Бугунги кунда биз Ўзбекистондан пахта, газлама, рангли ва нодир металлар сотиб оламиз. Ўз навбатида, давлатингиз Украинадан кийим-кечак ва озиқ-овқат маҳсулотлари, қишлоқ хўжалиги техникаси сотиб олади. 1997 йил икки мамлакат савдо-иқтисодий алоқалари учун жуда муваффақиятли йил бўлди десам, хато қилмаган бўламан. Бунинг асосий исботи — бу йилдан Украинага ўзбек гази экспорт қилина бошлади. Бу алоқаларимиз равнақида жуда катта воқеа бўлди. Шунингдек, Украина ва Ўзбекистон ишбилармонларининг ҳамкорлиги ҳам самарали ривожланмоқда. Икки республиканинг кўплаб қўшма корхоналари ҳамда ишхона жиҳозлари, тўқимачилик ва озиқ-овқат маҳсулотлари ишлаб чиқариш борасида фаолият кўрсатмоқдалар. Шуни алоҳида қайд этишим керакки, мамлакатларимиз раҳбарларининг ўзаро ташрифлар алмашишлари муносабатларимиз равнақига катта ҳисса қўшмоқда. Жумладан, 1996 йилнинг иккинчи ярми ва 1997 йилнинг биринчи ярми давомида Украина бош вазири ҳамда Ташқи ишлар вазири Ўзбекистонга ташриф буюрди, ўз навбатида Ўзбекистон Бош вазири Киевга сафар қилди. Бу ташрифлар Украина ва Ўзбекистоннинг сиёсий ҳамда савдо-иқтисодий ҳамкорлигини янада мустаҳкамлашга хизмат қилди.

— Элчи жаноблари, сиз бир неча йилдан бери Ўзбекистонда яшаб келмоқдасиз. Шу йиллар ичида ўзбек халқининг ўзингиз учун энг ёқимли бўлган қайси хислатларини кашф этдингиз?

— Мен Ўзбекистонда тўрт йилдан бери яшаяпман. Аммо айтишим керакки, шу қисқа давр ичида ўзбек халқининг бир вакилига, фарзандига айланиб кетдим. Элингизнинг ўта меҳрибонлиги, самимияти, меҳмоннавозлиги, болажонлиги мени қойил қолдирди. Ўзбеклар билан ҳамиша тил топишиб, уларга аралашиб кетаман. Чунки бу халқ соддадил, тўғрисўз, энг муҳими, одамни ҳурмат қила биладиган халқдир. Шу ўринда Ўзбекистонда мустақиллик йилларида эришилган ютуқлар хусусида икки оғиз тўхталмоқчиман. Мен тўрт йил давомида бу ердаги ўзгаришларни ўз кўзим билан кўриб келдим. Мен фақат бир нарса дейишим мумкин: Ўзбекистон Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлигидаги энг омадли давлатдир. Бу ерда амалга оширилган туб ислоҳотлар, эришилган иқтисодий ютуқлар, олиб борилаётган катта бунёдкорлик ишлари таҳсинга сазовордир. Ислом Каримов бошчилигидаги Ўзбекистон ҳукуматининг олиб бораётган сиёсати, айниқса, раҳбариятингизнинг мамлакатда тинчлик ва барқарорликни мустаҳкамлашдаги саъй-ҳаракатлари, шунингдек, минтақавий хавфсизлик муаммоларини ҳал этишдаги ташаббуслари юксак эътирофга лойиқдир. Мен Ўзбекистон жаҳондаги тараққий этган қудратли давлатлар қаторига киради, деб ишонаман. Давлатингизнинг жаҳондаги барча мамлакатлар, шу жумладан Украина Республикаси билан ишончли ҳамкор бўлиб қолишига аминман.

Хайрулло НУРИДДИНОВ суҳбатлашлашди.

Ҳуқуқ

ЮЗМА-ЮЗ МУЛОҚОТЛАР

Собир Раҳимов туман халқ таълими бўлими туман прокуратураси билан ҳамкорликда ўсмирлар ва ёшлар ўртасида жиноятчиликнинг олдини олиш, ҳуқуқ соҳасидаги болалар онгига зарур билимларни сингдириш мақсадида ҳудуддаги ҳар бир мактабда прокуратура ходимлари билан учрашувлар ўтказмоқда.

22-мактабда туман прокуратураси ходимлари билан дастлабки юзма-юз мулоқот бўлиб ўтди. Унда сўзга чиққан туман прокурори Эркин Абзалов жамиятда қонунийликни таъминлаш, кишилар ҳақ-ҳуқуқларига зиён-захмат етмаслиги, қонун барчага баробар бўлиши юзасидан прокуратура идораси томонидан амалга оширилаётган ишлар тўғрисида батафсил тўхталиб ўтди. Жиноят жазосиз қолмаслиги юзасидан мисоллар келтирди. Юқори синф ўқувчиларидан Ш. Комилов, Ш. Рафиқова, Ш. Шомансуров, М. Қосимжонов ва бошқалар болалар ҳуқуқбузарлигида ота-оналарнинг масъулияти, ҳуқуқий маданият тушунчаси, давлатнинг динга муносабати, виждон эркинлари каби кўплаб ўзларини қизиқтирган саволлар бердилар.

Дилшод ИСРОИЛОВ.

СУРАТДА: 22-мактабда прокуратура ходимлари билан ўтказилган учрашувда.

Равиль Альбеков олган сурат.

Нҳол

БОҒЛАР ОШИҒИ

(Афсона)

Бор экану, йўқ экан,
Оч экану, тўқ экан.
Бахти кулган замонда,
Икки қуш ҳар томонда,
Бир-биридан бехабар,
Жўр — мағруру мўътабар.
Барно булбул бебаҳо,
Ғазалхон элда танҳо.
Сайрашиб турар экан,
Гердайиб юрар экан.
Бир кун жўр қалдирғочни,
Тили бурро тилмочни,
Борми менинг тенгим деб,
Кезиб, билиб келгин, деб,
Сафар сари жўнатди,
Хушхабар кутиб ётди,
Чиқиб она шаҳридан,
Ўтиб йўлнинг баҳридан,
Кезиб кетди қалдирғоч,
Гоҳи тўқ юрди, гоҳ оч,
Ортда қолди дарёлар
Ортда қолди саҳролар,
Қанот қоқди бегона —
Юртлар узра парвона.
Зулмат тушди, шом бўлди.
Буғотлар макон бўлди.
Тун ярмидан ўтганда,
Олам жимиб кетганда,
Оқди фиғонли садо,
«Вой шўрим, бу
на савдо?!»
Деб савол сўрди ўздан
Ёшлари оқиб кўздан.
Чиқиб тонгда қўноқдан,
Ахтарди қушни боғдан.
Боғнинг ўртароғида,
Қизил гулнинг шохида.
Топди истаб хонишни,
Ўшал ақли донишни.
Келиндек қад эгиб гул,
Сайраб турарди булбул.
Қалдирғоч салом берди
Сўнгра шундайин деди:
— Эй азиз, ширин замон,
Нечун сен бунда ҳайрон.
Оҳу фиғон чекарсан,
Фиғон чекиб нетарсан?
Дер булбул: «Эй, меҳмонжон,
Мен бечора ошиқман,
Ишқим қўйибон гулга,
Муҳаббати чўғ дилда
Фарёд уриб юрурман,
Зуҳрам гулдир, Тоҳирман».
Овоз қилиб «ғоч-ғоч»,
Деди шунда қалдирғоч:
«Мен келган гулистонда,
Ном чиқарган бўстонда
Жўр исмли қуш бордир:
Унга кўплар хуштордир.
Сайрайди бирдай тинмай,
Мастдек ўзини билмай.
Жўрнинг тенгин топай деб,
Уни огоҳ этай деб,
Шамолдек ҳар ён елдим,
Мана, сенга дуч келдим».
Булбул бир оз ўйлади,
Сўнгра ширин сўйлади:
«Шундоқ дегилки жўрга,
Суюб ўтқазай тўрга
Менинг юртимга келсин,
Барча қушлар йиғилсин
Гувоҳ бўлсин донолар,
Гувоҳ бўлсин барнолар.
Сайрайлик басма-басга,
Боқиб баланду-пастга...»
Жўрхон бўлиб бетоқат,
Кутарди уни фақат.
Қалдирғоч кўрганларин,
Булбулнинг деганларин
Қилди бирма-бир баён,
Сўйлаб берди нақ достон.
Жўрхонга бўлди мақбул,
Сафарга отланди ул.
Бўлди йўлга равона
Бўлди кўкка парвона,
Худди бир ой деганда,
Тўлин ой шом еганда
Булбул шаҳрига етди
Булбулга дарак кетди.
Бир томони баланд тоғ,
Бир томони гўзал боғ.
Ўртадаги Сирдарё,
Кўрган бўлур маҳлиё
Қуш зоти бор жаҳонда,
Қолмайин деб армонда.
Шу чаманда турдилар,
Базми жамшид қурдилар.
Ҳакам ўрнидан турди,
Ҳамма бирдан дам урди.
Чертиб-чертиб гапирди:
Юракларни шопирди:
«Энди ишни бошлаймиз!
Шундай шартлар
ташлаймиз:
Эшитсин икки томон,
Гувоҳ бўлсин оломон:
Ҳар ким бир куйни олур,
Турли мақомга солур,
Тугатгунча янглишмай,
Равон айтиб, чалишмай,
Ўринлатиб сайраса,
Юракларни яйратса.
Давру-даврон сурадур,
Ардоқларда юрадур.
Агар кимки янглишса
Меъёрдан четга чиқса.
Ўшал енгилган бўлур
Тақдирига тан берур,
Бутун боғу бўстонлар —
Бўлар ғолиб томонга
Даштлар-у биёбонлар
Мансуб мағлуб томонга».
Булбул биринчи бўлиб,
Гоҳ чўчиб, гоҳи кулиб
Субҳи-саҳар чоғида
Водий — Эрам боғида
Қизил гулнинг шохида
Ёр ишқи, фироғида
Чекди оташин нола,
Бўлиб бағри қон лола.
Ҳар сайроғи бол бўлди.
Ошиқ қадди дол бўлди...
Навбат жўрга берилди.
Мағрур жўр бир керилди
Қулоғига амр етди,
Чуғурлаб сайраб кетди
У ҳам ҳароратиға,
Моҳир—маҳоратига
Кўпларни қилди мафтун
Гўё ўқиди афсун.
Достон ярим бўлганда,
Боғ қўшиққа тўлганда,
Эриб дил яйрашига
Маст бўлиб сайрашига
Бирдан янглишиб кетди
Билмасди, у оҳ нетди!
Тинчиб олгач оломон
Сўз бошлар ҳакам шу он:
«Барча боғлар-бўстонлар
Энди булбулга бўлсин!
Дашт ила биёбонлар
Жўрнинг куйига тўлсин!»
Мардликни кўринг жўрдан
Ҳайё ҳув деб шу ердан
Боқмади ўнгу сўлга
Учиб кетди дашт-чўлга
Булбул сайрайди ҳамон
Бўстонда боғу роғда
Ана ўшандан бери
Икки қуш икки ёқда.

Раҳимжон УБАЙДУЛЛАЕВ.

Ибратли ҳикоятлар

ЎЗИНГНИ ҲАМ ОС

Бир нўноқ шоир Абдураҳмон Жомийга шеърини ўқиб берибдида, шундай дебди:

— Сиз менга маслаҳат беринг, шуҳрат қозониш учун шу шеъримни шаҳар дарвозасига осиб қўймоқчиман, жаноблари нима дейдилар?

Жомий бироз кулимсираб:

— Жуда яхши, унда бу шеърнинг ёнига ўзингни ҳам осиб қўйиш керак, бўлмаса одамлар бу шеър сеники эканлигини қаёқдан билишади? — деб жавоб берибди.

УНИНГ ИСМИНИ ЁЗАМАН

Бир подшоҳ мулозимларидан бирига ўзи ҳукмдорлик қилаётган шаҳардаги аҳмоқларнинг исмини бирма-бир ёзиб чиқишни буюради.

— Шарт шуки, — дейди мулозим, — кимнинг исмини ёзиш менинг ихтиёримда бўлади, сиз бунга аралашмайсиз.

Подшоҳ бу шартга кўнибди. Шунда мулозим биринчи хат бошига подшоҳнинг исмини ёзибди.

— Майли, — дебди подшоҳ, кейин бироз дарғазаб оҳангда, — агар аҳмоқлигимни исботлаб берсанг, ҳеч нима демайман.

Мулозим эса шундай жавоб қилибди:

— Сиз фалон мулозимингизга фалон шаҳарга бориб фалон кишидан юз динор пулимни ундириб кел деб ёрлиқ бердингиз. Мен ўша одамни танийман, бу ерда унинг на уй-жойи, на бола-чақаси бор. Ўша мулозим пулни ундириб, сизнинг хукмингиз ўтмайдиган бошқа юртга равона бўлса-чи?

— Омонатга хиёнат қилмай ўша пулни ундириб келса, сен нима дейсан?

— Унда, — дебди мулозим, — рўйхатга сизнинг номингизнинг ўрнига ўша одамнинг номини ёзиб қўяман.

ЖАННАТГА БОРАМИЗ

Хунук ва сўхтаси совуқ бир савдогарнинг гўзал ва дилкашликда тенги йўқ хотини бор экан. Бир куни ўша хотин эрига:

— Бегим, иккаламиз ҳам жаннатга борсак керак, — деди.

— Қаёқдан билдинг, маликам? — деб сўрабди эри. Шунда хотини ҳозиржавоблик билан шундай дебди:

— Шундан биламанки, сен менинг ҳусну жамолим ва қадду камолимга қараб ҳамиша худонинг берганига шукур қиласан, мен эса сенинг афту ангоринг ва шаклу шамойилингга қараб сабру тоқат қиламан. Худонинг берганига шукур қиладиган ва сабру тоқат қиладиган одамларнинг жойи жаннатда бўлади, деб эшитганман.

БОШҚА ТАШВИШИМ ЙЎҚ

Бир эзма оғир аҳволда ётган беморнинг ёстиғи бошида узоқ ўтириб тоза гапирибди. Кетаётганида эса:

— Нима ташвишинг бор, айт? — деб бемордан сўраса, бемор:

— Сени яна келишинг ташвишидан бошқа ташвишим йўқ, — дебди.

Дилноза ҒИЁС қизи тўплади.

«02»

АЛДОВИ ЎТМАДИ

Гулноза дугонасиникига туғилган куни билан табриклаш учун чиройли кийиниб йўлга отланди, Қорасув мавзесига етиб келган автобус бекатга келиб тўхтагач йўловчилар туша бошлади, у ҳам тушиб кўча бўйлаб юрди. Шу лаҳзада унинг олдига номаълум йигит келиб, жисмоний куч ишлатиш йўли билан қўрқитиб, сариқ металлдан ишланган тақинчоқларини тортиб олади. Милиция ходимлари йўл бўйида йиғлаб ўтирган қизнинг олдига бориб нима бўлганлигини сўрашганди, у бўлган воқеани батафсил тушунтириб берди. Ички ишлар ходимлари жиноятни «иссиғида» очишга ҳаракат қилишди. Кўчалардан бирида шубҳали йигитни тўхтатиб текширилганда унинг ёнидан сариқ металлдан ишланган тақинчоқлар чиқди. У тақинчоқларни бир танишимники деб алдамоқчи бўлди, лекин бунинг уддасидан чиқолмади. Бу буюмлар текшириб кўрилганда Гулнозаники эканлиги маълум бўлди ва эгасига қайтарилди. Жиноятчи тегишли жазосини олди.

МИЛТИҚЛИ ЗЎРАВОНЛАР

Кеч кириб ҳамма ўз уйида дам олаётган бир пайтда Паркент бозори олдида икки ҳамтовоқ — Мурод билан Дилшод ўз ёмон ниятларини амалга оширишни кўзлаб йўлга чиқишди. Кўча бўйлаб юриб келаётган «Мерседес» русумли автомобиль ҳайдовчиси йўл четида қўл кўтарган кимсаларни кўриб тўхтайди. Улар бизни «Сувчи» мавзесига элтиб қўйсангиз деб илтимос қилишади. Автомобиль манзилга келиб тўхташи биланоқ орқа ўриндиқда ўтирган Мурод ҳайдовчининг бўйнига ёпишиб кетди. Жони ҳалак ҳайдовчи унинг исканжасидан чиқишга ҳаракат қилганди ҳамки Дилшод унинг қорнига мушт тушира бошлади. Бу ҳам етмаганидек уни машинасидан тушириб тепа кетишди, пешонасига 16 калибрли милтиқни тираб «Бизни айтиб берадиган бўлсанг ўзингдан кўр», деб дўқ-пўписа билан қўрқитиб йўл бўйига улоқтириб автомобилда шаҳар сари йўл олишди. Ҳайдовчи яқин ўртада жойлашган милиция бўлимига келиб бўлган жиноят тўғрисида хабар берди. Маълумотни қабул қилган Ички ишлар ходимлари тезкор тадбир чораларини кўриб жиноятчиларни қўлга олишга киришади. Бу икки шахс шаҳар бўйлаб автомобилни елдай учириб кетаётганларида милиция ходимлари томонидан милтиқ ва ўқ-дори ашёвий далиллари билан қўлга олинди. Ҳозир тергов ишлари давом этмоқда.

Обиджон ВАЛИЖОНОВ,
Тошкент шаҳар ИИББ матбуот хизмати ходими,
милиция катта лейтенанти.

Шахмат

БОШ СОВРИН — ПОЙТАХТЛИКЛАРДА

Тошкентда биринчи марта уюштирилган болалар халқаро шахмат турнири ниҳоясига етди.

56 нафар ўсмир болалар мусобақасида иштирокчилар орасида ягона спорт устаси Иброҳим Ҳамроқулов дуч келган барча рақибларга «дарс ўтди» десак арзийди. У тўққиз учрашувдан еттитасини ютиб, атиги иккитасида дурангга рози бўлди. Бу ажойиб натижа уни шахсий ҳисобда ғолиблик даражасига кўтарди. Ундан ярим очко ортда қолган шахматчи Аҳмад Бобоев иккинчи, 7 очко жамғарган Сергей Қаюмов эса учинчи бўлди. Қизлар турнирида ҳам 9 имкониятдан 8 очко жамғарган тошкентлик Севара Юсупалиева ғолиб чиқди. 7,5 очко билан унинг ҳамшаҳри Елена Лёвушкина иккинчи, Тоштемирова эса учинчи совриндор бўлди.

Команда ҳисобида эса 54 имкониятдан 43,5 очко тўплаган пойтахт вакиллари таъсис этилган бош соврин — қимматбаҳо кубок билан тақдирландилар. Ўн ёшгача бўлган болалар орасида самарқандлик Жўрабек Ҳамроқулов, шу ёшдаги қизлар орасида эса Елена Ким, 12 ёшлилар орасида А. Қўчқоров, 14 ёшлилар учун А. Рубачов, 12 ёшли қизлар орасида Е. Корбут биринчи бўлдилар. Команда ҳисобида иккинчи ўрин 34,5 очко тўплаган Самарқанд вилояти вакилларига, учинчи ўрин эса узоқ Қорақалпоғистон Республикасидан келган ёш шахматчиларга насиб этди.

Ғолиб уч команда Республика давлат спорт қўмитаси дипломлари билан тақдирланди.

Маълумки, Мустақиллик кунига бағишланган ушбу халқаро турнир (Қирғизистон вакиллари ҳам иштирок этдилар) ғолиблари учун бериладиган йигирмадан зиёд совринларни «Труд» газетаси таъсис этган эди. Мусобақанинг ёпилиш куни совринларни газетанинг Ўзбекистондаги ўз мухбири В. Бирюков тантанали суратда эгаларига топширди. Кўпгина ёш қатнашчилар ўз спорт разрядларини оширишга муваффақ бўлдилар, яқинда жаҳон ва Осиё биринчиликларига борадиган вакилларимиз эса маҳоратларини тобладилар. Халқаро турнир анъанавий бўлиб қолди.

ХАЛҚАРО МУСОБАҚАЛАР

Куни кеча чирчиқлик халқаро гроссмейстерлар Михаил Салтаев билан Сергей Загребельний Санкт-Петербургга жўнаб кетди. Бу ерда бошланган Россия Федерацияси Кубоги мусобақаларида жаҳоннинг кўпгина донгдор шахматчилари иштирок этмоқда. Мусобақа рус шахмат мактабининг асосчиси М. Чигорин хотирасига бағишланди.

* * *

Бир неча йилдирки, Германияда фахрийлар ўртасида жаҳон биринчиликлари ўтказиб келинмоқда. Бу йилдан бошлаб фахрий аёллар орасида ҳам ана шундай турнир ўтказиладиган бўлди. Уларда республикамиздаги спорт усталари Георгий Борисенко билан Лидия Малиничева иштирок этди.

* * *

Яқинда Малайзияда бошланадиган тезкор шахмат мусобақасига Ўзбекистондан спорт усталари Анжела Хегай билан Ирина Горшкова таклиф этилдилар. Улар бу халқаро турнирга ҳозирлик кўрмоқдалар.

* * *

Айни кунларда кичик ёшдаги болалар ва қизлар ўртасида Франциянинг Канн шаҳрида ўтказиладиган жаҳон биринчилигида қатнашувчи вакилларимиз ўз мураббийлари раҳбарлигида атрофлича ҳозирлик кўрмоқдалар. 10 ёшгача бўлган болалар ва қизлар турнирларида самарқандлик Жўрабек Ҳамроқулов билан қашқадарёлик Сарвиноз Эргашева, 12 ёшгача бўлганлар мусобақасида тошкентлик Катя Корбут билан Антон Филиппов ва 14 ёшгачалар беллашувида қорақалпоғистонлик Азамат Дауренбеков билан тошкентлик Елена Лёвушкиналар қатнашади.

* * *

Шу ой Ҳиндистоннинг Бомбей шаҳрида ўтадиган 16 ёшгача ўсмирларнинг Осиё биринчилигида вакилимиз Иброҳим Ҳамроқуловнинг иштирок этишидан республикамиз шахмат жамоатчилиги кўп нарса кутаётгани аниқ. Шу ёшдаги қизлар қитъа биринчилигида эса маҳорати ой сайин юксалиб бораётган тошкентлик Севара Юсупалиева иштирок этади. Хуллас, шахмат чорраҳаларида осойишталик йўқ.

Мамажон МУҲИТДИНОВ.

Бош муҳаррир Эркин ЭРНАЗАРОВ

ТИЖОРАТ ХАБАРЛАРИ ВА ЭЪЛОНЛАР

ТОШКЕНТ ШАҲРИНИНГ МУҲТАРАМ ОБУНАЧИЛАРИ!

Шу йилнинг 25 сентябридан бошлаб барча алоқа бўлимлари, обуна пунктлари ва почтамтда 1998 йил учун даврий нашрларга обуна қабул қилиш ташкил этилган.

Сиз Республика нашрларидан ташқари, МДҲ мамлакатларининг нашрларига ҳам обуна бўлишингиз мумкин.

Эслатамиз:

Обуна муддати чегараланган.

Тўлиқ маълумотларни Сиз қуйидаги телефонлар орқали олишингиз мумкин: 133-73-56, 133-42-02.

«Тошкент почтамти» акционерлик жамияти.

"Ўзбекдавцирк" республика бирлашмаси Тошкентбой Эгамбердиев номли Тошкент давлат цирки — 1997 йил 25 декабрдан 1998 йил 11 январгача

Болалар, сизлар учун!

Мактаб ўқувчиларининг қишки таътил кунларида

ЦИРКДА АРЧА

"ТИРИК СУВ ЁКИ ЧИЖИК ВА ПИЖИКНИНГ САРГУЗАШТЛАРИ"

ЯНГИ ЙИЛ ЭРТАГИ

Қатнашадилар: Қорбобо, Қорқиз, Эртаклар қаҳрамонлари, цирк санъати барча жанрлари бўйича ҳамда ўргатилган ҳайвонлар иштирокидаги цирк дастури.

Томошалар: 25, 26, 27, 28, 29 декабрда - соат 10.00, 12.00, 14.00, 16.00; 31 декабрда - соат 16.00; 1 январда - соат 10.00; 3, 4 январда - соат 18.00; 10 январда - соат 18.00; 11 январда - соат 10.00, 12.00, 14.00, 16.00, 18.00 да бошланади.

Билетларнинг олдиндан сотилиши ташкил этилган. Билетлар нақд пулга ёки пул ўтказиш йўли билан 1997 йил 15 ноябрдан бошлаб сотилади. Касса соат 10.00 дан 18.00 гача ишлайди. Маълумотлар учун телефонлар: 144-35-91, 144-35-89, 144-29-04.

Ўзбекистон бухгалтерлар ва аудиторлар Ассоциацияси лицензиялик аудиторларни ўқитиш ва тайёрлаш фаолиятини давом эттиради.

Янги гуруҳ ўқиши 1997 йил 17 ноябрда бошланади.

Манзил: Тошкент шаҳри, Ниёзбек йўли (собиқ Урицкий кўчаси), 6-уй.

34-01-87, 34-01-78, 35-72-51.

Тошкент шаҳар ҳокимлигининг Лотереялар ташкил қилиш бошқармаси «Тошкент» лаҳзали пулли лотереясининг чипталарини тарқатувчиларни ишга қабул қилади.

Манзилимиз: Тошкент шаҳри, Мовароуннаҳр кўчаси, 6-уй, 3-қават, 46, 47-хоналар. Тел: 133-91-87.

Ҳамза, Миробод, Юнусобод, Сирғали туман давлат нотариал идораларида вақтинчалик нотариуслик лавозимларида ишлаш учун нотариал фаолияти билан шуғулланиш ҳуқуқини берувчи лицензияси бўлганлар ўртасида ТАНЛОВ ЎТКАЗИЛАДИ. Унда қатнашиш истаги бўлганлар шаҳар Адлия бошқармасига бир ой ичида мурожаат этишлари лозим.

АҲОЛИ ДИҚҚАТИГА!

Чилонзор даҳасининг 5, 6, 7, 8-мавзелари, Лутфий, С. Нориев, Сигнальная, Энергетиклар, Ҳ. Турсунқулов, Исаакян, Огаҳий, Баҳористон, Мажлисий, Ходи Тахташ, Гулханий, Шолом Алейхум, Увайсий, Амин Умарий, Султон Жўра, Есенин, Самарқанд Дарвоза, Самад Вурғун, Мужрим Обид, Оқ тепа даҳасида яшовчи фуқаролар уйларига телефон ўрнатишни хоҳласалар 173-АТСга мурожаат қилсинлар.

Мурожаат учун манзил: Чилонзор даҳаси, 8-мавзе, Ўт ўчириш қисми.

Тошкент телефон тармоғи ва радиолаштириш ишлаб чиқариш бирлашмаси.

Чорсу — ГУМ ёнида жойлашган 12 қаватли уйнинг 7-қаватидаги ойнаванд айвонли 3 хонали уй (ёнида автомашиналарни сақлаш жойи ҳам бор) воситачиларнинг ёрдамисиз шошилинч равишда

СОТИЛАДИ

45-38-88 телефонига соат 18 дан кейин қўнғироқ қилинг.

ЦУМ ёнида жойлашган 2 хонали уй (майдони 76 квадрат метр)

СОТИЛАДИ

56-58-81 телефонига қўнғироқ қилинг.

Й. Охунбобоев номли Республика тиббиёт билим юрти жамоаси билим юрти директори Турсунхон Юсуповна Умаровага онаси

Розия Усаметдиновна РУСТАМОВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

ҲАФТАЛИК КЎРСАТУВЛАР

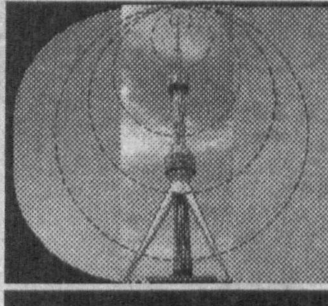

17 ноябрдан 23 ноябргача кўриб, дам олинг

ДУШАНБА, 17

I

ТЕЛЕТОМОШАБИНЛАР ДИҚҚАТИГА!

Профилактика муносабати билан 17 ноябрь куни ЎзТВ-I кўрсатувлари соат 6.30 дан 14.05 гача ЎзТВ-III канали орқали намойиш этилади.

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.10 «Ўйин». Мультфильм.
18.20 «Ғазалхон ёшлигим».
18.40 «Олам ва одам».
19.00 «Тилга эътибор».
19.25, 19.50, 20.25, 20.55, 22.05, 23.20—Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.55 Биржа ва банк хабарлари.
20.10 Оқшом эртаклари.
20.30 «Ахборот».
21.00 «Тафаккур ва тақдир».
21.20 Ёш хонандалар концерти.
21.50 «Амир Темур изидан». 7-қисм.
22.10 Диққат, премьера: В. Шекспир. «Отелло». А. Ҳидоятов номидаги Ўзбек Давлат драма театрининг спектакли. 1-қисм.
23.25 «Ахборот».
23.50 Футбол. Ўзбекистон кубоги. Ярим финал. «Пахтакор» — «Дўстлик» (Тошкент вилояти). Ёзиб олинган,
00.35 — 00.40 Ватан тимсоллари.

II

18.00 Кўрсатувлар дастури.
18.05 Кундалик.
18.15, 19.25, 19.50, 20.25 — Эълонлар.
18.20 «Ёрилтош». Мульттўплам.
18.35 «Табиат дунёси».
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.55 «Туризм ҳақида»
20.20 «Мусиқий йўлка»..
20.30 «Ахборот».
20.55 Оҳанглар ва эълонлар.
21.15 «Кинонигоҳ».
22.05 Кундалик.
22.15 «Спорт қитъаси».
23.00 «Санта-Барбара». Телевизион бадиий фильм.
23.50 — 24.00 Кундалик.

III

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!» Тонгги дам олиш дастури.
8.00 — 8.30 «Ҳафтанома».

*

8.30 «Шарқ тароналари». Якуний кўрсатув.
9.15 «Ўзлик». Бадиий-публицистик кўрсатув.
9.40 «Сеҳрли най». Мультфильм.
9.50 «Зиёрат».
10.00, 14.00, 18.00 — Янгиликлар.
10.05 «Кел, дўст бўлайлик». Й. Охунбобоев номидаги Республика Ёш томошабинлар театрининг спектакли.
11.05 Дони Зокиров номидаги халқ чолғу оркестрининг концерти.
11.35 «Ҳамкорлик риштлари».
12.00 «Жаҳон киноси юлдузлари».
12.20 — 14.00 «Ботмаган қуёш». Бадиий фильм.

* * *

17.55 Янгиликлар.
18.00 «Ксюша ва Компьюша ҳақида». Мультфильм.

*

Россия жамоат телевидениеси. 18.20—21.35

*

21.35 «Кругозор». Тележурнал.

*

Россия давлат телевидениеси 22.00—22.25

*

22.25 Эълонлар.
22.30 «Ортингга боқ». Бадиий фильм («Мосфильм»).
24.00—00.20 «Ахборот» (рус тилида).

IV

17.10—18.45 Туркия телевидениеси.

*

18.45 «Мультькарусель».
19.00, 22.05 Эълонлар.
19.05 «Кўнгли синиқлар мактаби». Телесериал.
19.30 «Дидар».
20.00 «Жаҳон».
20.20 «Умр баҳори».
20.35 «Авторейд».
20.45 «Ракурс».
21.15 «Марҳабо Осиё!». Ўзбек-турк муносабатларига доир.
21.35 «Спорт-тайм».
22.10 «Гўзаллик ва мангулик ҳақида».
22.30 «Мусиқий кечалар». Ўзбекистонда Германия маданияти кунлари.
23.00—23.10 «Хайрли тун!»

СЕШАНБА, 18

I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!». Тонгги дам олиш дастури.
8.00 — 8.25 «Ахборот».

*

8.25 Республика газеталарининг шарҳи.
8.35 Ёш хонандалар концерти.
9.05 Биржа ва банк хабарлари.
9.20 «Олам ва одам».
9.40 «Соғлом авлод, соғлом миллат».
10.00, 14.00, 18.00 — Янгиликлар.
10.05 «Ҳуқуқий жамият сари».

Ўқув кўрсатувлари:

10.30 Ўзбекистон тарихи.
11.00 Инглиз тили.
11.30 «Тасвирий санъат».
12.00 «Рақс, рақс, рақс».
12.15 Футбол. Ўзбекистон кубоги. Ярим финал. «Навбаҳор» (Наманган) — «Нефтчи» (Фарғона). Ёзиб олинган.
13.45 «Меҳр қолур».
14.05 — 15.15 В. Шекспир. «Отелло». А. Ҳидоятов номидаги Ўзбек Давлат драма театрининг спектакли. 1-қисм.

* * *

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.10 «Қўшиғим, жон қўшиғим».
18.40 Олтин мерос. «Ҳунарманд». Тележурнал.
19.00 «Менда фикр бор». Тадбиркорлар телевизион клуби.
19.25, 19.50, 20.25, 20.55, 22.00, 24.00 — Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.55 «Ранглар жилоси».
20.10 Оқшом эртаклари.
20.30 «Ахборот».
21.00 «XXI аср бўсағасида».
21.30 «Санъаткор саодати». Рустам Маъдиев.
22.05 «Амир Темур изидан». 8-қисм.
22.20 Диққат, премьера: В. Шекспир. «Отелло». А. Ҳидоятов номидаги Ўзбек Давлат драма театрининг спектакли. 2-қисм.
00.05 «Ахборот».
00.30 — 00.35 Ватан тимсоллари.

II

18.00 Кўрсатувлар дастури.
18.05 Кундалик.
18.15, 19.25, 19.50, 20.25, 20.55 — Эълонлар.
18.20 «Ёрилтош». Мульттўплам.
18.35 «Палитра».
18.50 «Дойче Велле» тақдим этади...»
19.10 «Нафис мажлислар».
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.55 «Табиат дунёси».
20.30 «Ахборот».
21.00 «ХИФ».
21.20 Оҳанглар ва эълонлар.
21.30 «Кинонигоҳ».
23.10 Кундалик.
23.20 «Бизнинг авлод».
23.35 «Акс».
23.55 «ТВ плюс».
00.10 — 00.20 Кундалик.

III

17.55 Янгиликлар.
18.00 «Тошкент лавҳалари», «Куз». Телефильмлар.

*

Россия жамоат телевидениеси. 7.30—9.00

* * *

18.20—21.35

*

21.35 «Биз қандай дам оляпмиз?». «Фотон» ҳиссадорлик жамоаси ёшлари ҳақида.

*

Россия давлат телевидениеси. 22.00—22.25

*

22.25 Эълонлар.
22.30 «Сўнгги ташриф». Бадиий фильм.
23.40—24.00 «Ахборот» (рус тилида).

IV

17.10—18.45 Туркия телевидениеси.

*

18.45 Кўрсатувлар тартиби.
18.50 «Мультькарусель».
19.05, 21.05 Эълонлар.
19.10 «Санта-Барбара». Телевизион бадиий фильм.
19.55 «Сен ҳақингда ва сен учун».
20.10 Мусиқий дақиқалар.
20.15 «Солиқ ҳақида сабоқлар».
20.30 «Дорихона эшитади...»
21.10 «Узоқ ва яқин Япония».
21.30 «Долзарб репортаж».
21.50 «Телефакт». (Маданият янгиликлари).
22.00 «Америкага назар».
22.20 «ТВ-4»да немис тўлқини».
22.50 «Дурдаршан» телекомпаниясининг кўрсатувлари.
23.20 Мусиқий дақиқалар.
23.25 Украина маданияти кунларига. «Херсон ёнидаги Днепрда».
23.35—23.45 «Хайрли тун!»

ЧОРШАНБА, 19

I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!» Тонгги дам олиш дастури.
8.00 — 8.25 «Ахборот».

*

8.25 «Санъаткор саодати». Рустам Маъдиев.
8.55 «Бокира туйғулар».
9.15 Болалар учун. «Мактабимиз — фахримиз».
9.40 «Ўзбектелефильм» намойиш этади: «Нонинг бутун бўлсин элим».
10.00, 14.00, 18.00 — Янгиликлар.
10.05 «Қишлоқ стадионларида».

Ўқув кўрсатувлари:

10.30 Она тили.
11.00 Янги алифбони ўрганамиз.
11.30 Умумий биология.

*

12.00 «Фан — тараққиёт негизи».
12.20 «Ишбилармон кишилар». Бадиий фильм.
13.40 «Инсон ва замин». Тележурнал.
14.05 — 15.45 В. Шекспир. «Отелло». А. Ҳидоятов номидаги Ўзбек Давлат драма театрининг спектакли. 2-қисм.

* * *

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.10 Болалар учун. «Ҳикматлар хазинаси».
18.25 Фольклор-этнографик ансамбларнинг «Зилол-97» телефестивали.
18.45 «Мунис қалблар».
19.05 «Жамоат ташкилотлари: маслак ва мақсад».
19.25, 19.50, 20.25, 20.55, 22.00, 23.00 — Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.55 «Таянч нуқтаси».
20.10 Оқшом эртаклари.
20.30 «Ахборот».
21.00 «Иқтисодиёт чорраҳаларида».
21.20 «Муҳлис ёхуд қўшиқ изидан...». Мусиқий дастур.
22.05 «Шаҳар бедарвоза эмас».
22.25 «Амир Темур изидан». 9-қисм.
22.40 «Ҳазонрезги». Кинокомпозиция.
23.05 «Ахборот».
23.30 «Битик». Адабий-маърифий кўрсатув.
23.50 «Тезлик». Бадиий фильм.
01.15 — 01.20 Ватан тимсоллари.

II

18.00 Кўрсатувлар дастури.
18.05 Кундалик.
18.15, 19.25, 19.50, 20.25, 20.55 — Эълонлар.
18.20 «Ёрилтош». Мульттўплам.
18.35 «Классик куйлар кечаси».
18.50 «Услуб».
19.05 «Хусусийлаштириш: қадам-бақадам».
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.55 «Табиат дунёси».
20.30 «Ахборот».
21.00 «Хонадонингизда осойишталик бўлсин».
21.30 Оҳанглар ва эълонлар.
21.40 «Кинонигоҳ».
23.10 Кундалик.
23.20 — 00.10 «Санта-Барбара». Телевизион бадиий фильм.

III

18.00 Янгиликлар.
18.05 «Куз манзаралари». Манзарали фильм.

*

Россия жамоат телевидениеси. 7.30—9.00

* * *

18.20—21.35

*

21.35 «Шоҳсупа сари йўл». Спорт дастури.

*

Россия давлат телевидениеси. 22.00—22.25

*

22.25 Эълонлар.
22.30 «Ўн гулидан бир гули...». Бадиий фильм (АҚШ).
24.00—00.20 «Ахборот» (рус тилида).

IV

17.10—18.45 Туркия телевидениеси.

*

18.45 «Мультькарусель».
19.00, 22.05 Эълонлар.
19.05 «Кўнгли синиқлар мактаби». Телесериал.
19.30 «Ҳуқуқ ва бурч».
19.50 «Автосалтанат».
20.00 «Спортлото».
20.10 «Ташрифлар ва таклифлар».
20.35 «Нафосат гулшани».
21.05 «Азизим».
21.35 «Рақслар қанотида».
22.10 «Бу ажиб дунё».
22.25 Ўзбекистонда Украина маданияти кунларининг очилиши. Халқлар дўстлиги саройидан ёзиб олинган.
23.55—00.05 «Хайрли тун!»

ПАЙШАНБА, 20

I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!» Тонгги дам олиш дастури.
8.00 — 8.25 «Ахборот».

*

8.25 Республика газеталарининг шарҳи.
8.35 «Муҳлис ёхуд қўшиқ изидан...». Мусиқий дастур.
9.15 «Иқтисодиёт чорраҳала-рида».
9.35 Болалар учун. «Оқ руҳ».
9.50 «Саёҳат». Мультфильм.
10.00, 14.00, 18.00 — Янгиликлар.
10.05 «Авлод». Публицистик кўрсатув.

Ўқув кўрсатувлари:

10.30 Физика.
11.00 Алифбо сабоқлари.
11.30 Талаб ва таклиф.
11.50 «Армонли дунё». Ёзувчи Х. Лутфуллаева.
12.10 «Биринчи қалдирғоч». Бадиий фильм.
13.25 «Шаҳар бедарвоза эмас».
13.45 «Бармоқлар сеҳри».
14.05 — 15.05 «Биз танлаган йўл». Видеоканал.

* * *

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.10 Шоирлар —болаларга.
18.35 Қуёш юрти. «Афросиёб». Телефильм.
18.45 «Узилган тор». Теленовелла.
19.05 «Ҳидоят сари».
19.25, 20.25, 20.55, 22.10, 23.25 — Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 «Юзма-юз».
20.10 Оқшом эртаклари.
20.30 «Ахборот».
21.00 «Мувозанат».
21.30 Юнус Ражабий таваллудининг 100 йиллиги олдидан. «Наво мақоми».
22.15 «Таҳлил». Публицистик кўрсатув.
22.30 «Қиёфа». Актёр Карим Мирходиев.
22.55 «Пардали гап».
23.30 «Ахборот».
23.55 «Олтин маъбуда». Бадиий фильм.
01.10 — 01.15 Ватан тимсоллари.

II

9.00 «Ҳайвонот дунёси».
9.20 «Синфдош».
9.40 «Бари ҳазил».
9.55 «Мусиқа салтанати».
10.20 «Кенгга — кенг дунё».
10.35 «Даллас». Телесериал.
11.25 «Соғинч».
11.45 — 13.25 Видео — «О».

* * *

18.00 Кўрсатувлар дастури.
18.05 «Даракчи».
18.15 «Жажжи давра». Болалар учун концерт.
18.30 «2000-йилдан сўнг». Телесериал.
18.50 «Бир жуфт қўшиқ».
19.00 «Билиб қўйган яхши».
19.10 «Маслаҳат».
19.25, 19.50, 20.25, 20.55 — Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.55 «Дубляж».
20.15 «Сир».
20.30 «Ахборот».
21.00 «Мутойиба».
21.20 «Одамлар орасида».
21.40 «Келин-куёв». Телешоу.
22.15 Оҳанглар ва эълонлар.
22.25 «Кино жавонидан».
24.00 — 00.10 «Даракчи».

III

17.55 Янгиликлар.
18.00 «Ўрмон чемпиони», «Тошбақа». Мультфильмлар.

*

Россия жамоат телевидениеси. 7.30—9.00

* * *

18.20—21.35

*

21.35 Эълонлар.
21.40 «Хусусийлаштириш: қадам-бақадам».

*

Россия давлат телевидениеси. 22.00—22.25

*

22.25 «Лас-вегаслик аёл». Бадиий фильм.
23.50—00.10 «Ахборот» (рус тилида).

IV

17.10—18.45 Туркия телевидениеси.

*

18.45 «Мультькарусель».
19.00, 22.25 Эълонлар.
19.05 «Санта-Барбара». Телевизион бадиий фильм.
19.50 «Ҳамшаҳарлар».
20.10 «02» тўлқинида.
20.25 «Осиё-АРТ» кўргазмаси-дан репортаж.
20.50 «Каталог».
21.00 Мультконцерт.
21.20 «Минг бир маслаҳат».
21.35 «Чинсэн».
22.05 «Интерспорт».
22.30 «Дурдаршан» телекомпаниясининг кўрсатувлари.
23.00 «Уч қирол жанги». Бадиий фильм. 1-серия.
00.05—00.15 «Хайрли тун!»

ЖУМА, 21

I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!». Тонгги дам олиш дастури.
8.00 — 8.25 «Ахборот».

*

8.25 Юнус Ражабий таваллудининг 100 йиллиги олдидан. «Наво мақоми».
9.05 «Юзма-юз».
9.25 «Ўзбектелефильм» намойиш этади: «Халқ хизматида».
9.45 «Соғлом авлод учун».
10.00, 14.00, 18.00 — Янгиликлар.
10.05 «Гулхан» — меҳмонимиз.

Ўқув кўрсатувлари:

10.30 Информатика ва ҳисоблаш техникаси асослари.
11.00 Немис тили.
11.30 «Мусиқа бўстони». Телеальманах.

*

11.50 «Ҳидоят сари».
12.10 «Егорка». Бадиий фильм.
13.15 «Кетмас давлат берсин».
13.40 «Ғаройиб ов», «Товус». Мультфильмлар.
14.05 — 15.05 «Сайқал». Видеоканал.

* * *

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.10 «Санъат ғунчалари».
18.30 «Шеър ва шуур».
18.40 «Ислоҳот ва масъулият».
19.05 «Қалб гавҳари». Адабий-маърифий кўрсатув.
19.25, 19.50, 20.25, 20.55, 22.00, 23.20 — Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.55 «Меърож».
20.10 Оқшом эртаклари.
20.30 «Ахборот».
21.00 «Иқтисод алифбоси».
21.30 Ўзбекистон халқ ҳофизлари концерти.

«Мунаввар дунё». Маърифий-дам олиш дастури:

22.05 «Олам».
22.25 «Инсон». Кинокомпозиция.
22.35 ЎзТВ экранида биринчи марта. «Оқибат». Кўп қисмли телевизион бадиий фильм. 14-қисм (Миср Араб Республикаси).
23.25 «Ахборот».
23.50 Футбол. Ўзбекистон кубоги. Ярим финал. «Дўстлик» (Тошкент вилояти) — «Пахтакор».
00.35 — 00.40 Ватан тимсоллари.

II

9.00 «Жажжи давра». Болалар учун концерт.
9.15 «2000-йилдан сўнг». Телесериал.
9.35 «Бир жуфт қўшиқ».
9.45 «Билиб қўйган яхши».
9.55 «Маслаҳат».
10.10 «Дубляж».
10.30 «Сир».
10.40 «Мутойиба».
11.00 «Одамлар орасида».
11.20 «Келин-куёв». Телешоу.
11.55 — 13.30 «Кино жавонидан».

* * *

18.00 Кўрсатувлар дастури.
18.05 «Даракчи».
18.15, 19.25, 19.50, 20.25, 20.55 — Эълонлар.
18.20 «Бор экан-да, йўқ экан».
18.35 «Ёнмаган ёзувлар».
18.55 «Ҳар лаҳзада қўшиқ».
19.10 «XXI аср авлодлари».
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.55 «Дил дафтари».
20.05 «Тақдим».
20.30 «Ахборот».
21.00 «Мулоҳаза учун мавзу».
21.20 Оҳанглар ва эълонлар.
21.35 «Кинонигоҳ».
22.55 «ТВ-2. Диско».
23.15 «Бокс, бокс, бокс».
23.35 «Санта-Барбара». Телевизион бадиий фильм.
00.25 — 00.35 «Даракчи».

III

17.50 Янгиликлар.
17.55 «Дорбоз Тошкенбоевлар». Телефильм.

*

Россия жамоат телевидениеси. 7.30—9.00

* * *

18.20—21.35

*

21.35 «Мусиқа ҳамма учун». Мусиқий дастур.

*

Россия давлат телевидениеси. 22.00—22.25

*

22.25 Эълонлар.
22.30 «Севги формуласи». Бадиий фильм.
23.55—00.15 «Ахборот» (рус тилида).

IV

17.10—18.45 Туркия телевидениеси.

*

18.45 «Мультькарусель».
19.00, 21.20 Эълонлар.
19.05 «Кўнгли синиқлар мактаби». Телесериал.
19.30 «Умид чечаклари».
19.50 «Ўтмишсиз келажак йўқ».
20.20 «Бегойим».
20.50 «Осиё монитори».
21.25 «Уч қирол жанги». Бадиий фильм. 2-серия.
22.25 «Маънавият ва Ислом».
22.45 «Палитра».
23.05 «Ҳамдўстлик». Ўзбекистонда Украина маданияти кунларига.
23.25 «Араб эстрадаси».
23.45—23.55 «Хайрли тун!»

ШАНБА, 22

I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!». Тонгги дам олиш дастури.
8.00 — 8.25 «Ахборот».

*

8.25 Республика газеталарининг шарҳи.
8.35 Ўзбекистон халқ ҳофизлари концерти.
9.05 «Оқибат». Кўп қисмли телевизион бадиий фильм. 14-қисм.
9.50 Болалар учун. «Орзу».
10.30 Халқ ижодиёти.

«Ёшлик» студияси намойиш этади:

10.50 «Маҳорат».
11.10 «Мен билган, билмаган дунё».
11.30 «Нима учун».
11.50 «Қизил олма». Бадиий фильм.
13.10 «Меҳр макони».
13.30 «Истак бору, имкониятчи?».
13.50 — 15.35 С. Абдулла, Т. Жалилов, «Тоҳир ва Зуҳра». Андижон вилоят театрининг спектакли.

* * *

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 «Мультолам».
18.20 «Қишлоқ ҳақида ўйлар».
18.40 «Олам қўшиққа тўлсин». Мусиқий дастур.
19.00 «Ҳайрат». Бадиий-публицистик кўрсатув.
19.25, 20.25, 20.55, 22.20 — Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Оқшом эртаклари.
20.05 «Ўзбекистон янгиликлари» (инглиз тилида).
20.15 «Омонлик тилаймиз».
20.30 «Ахборот».
21.00 «Ўзбекистоннинг янги тарихи».
21.30 Хожи Абдулазиз Расулов номидаги I Республика ёш хонандалари кўрик-танлови ғолибларининг концерти.

«Тунги ёғду». Дам олиш дастури:

22.25 «Куй ва тасвир».
22.40 «Имкон чўққилари».
22.50 Микель Плачидо «Шов-шув» фильмида. 2-серия.
00.20 Спорт дастури:
1. Эркин кураш. Ўзбекистон Республикаси мустақиллиги кубоги Халқаро турнири.
2. Футбол. Ўзбекистон кубоги. Ярим финал. «Нефтчи» (Фарғона) — Навбаҳор» (Наманган).

01.35 — 01.40 «Тунги пойтахт тароналари».

II

9.00 «Бор эканда, йўқ экан...».
9.15 «Ёнмаган ёзувлар».
9.35 «Ҳар лаҳзада қўшиқ».
9.50 «XXI аср авлодлари».
10.05 «Дил дафтари».
10.15 «Тақдим».
10.35 «Мулоҳаза учун мавзу».
10.55 «Кинонигоҳ».
12.35 «ТВ-2. Диско».
12.55 — 13.15 «Бокс, бокс, бокс».

* * *

18.00 Кўрсатувлар дастури.
18.05 «Даракчи».
18.15 «Боланинг тили».
18.30 «Ёрилтош». Мульттўплам.
18.50 «Қонун ҳимоясида».
19.00 «Табиат шифохонаси».
19.10 «Умрбоқий мерос».
19.25, 19.50, 20.25, 20.55 — Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.55 «Бизнес-академия».
20.10 «Дилбарим».
20.30 «Ахборот».
21.00 «Ханда дўкони».
21.20 «Глобус».
21.40 «Даллас». Телесериал.
22.30 «Зиндаги ёхуд муҳаббат...».
22.50 «Интерфутбол».
23.10 Оҳанглар ва эълонлар.
23.20 Видео — «О».
00.50 — 01.00 «Даракчи».

III

17.45 Дастурнинг очилиши. Эълонлар.
17.50 «Кичик Мукнинг саргузаштлари». Фильм-эртак.

*

Россия жамоат телевидениеси. 18.55—21.30

*

21.30 Эълонлар.
21.35 «Менинг дўстим сотқин». Бадиий фильм (Франция).
23.30—23.40 «Саҳродаги қўриқхона». Телефильм.

IV

9.00 «Аэробика».
9.20 Эълонлар.
9.25 «Шанба эртаги».
10.45 «Ассалом, Франция».
11.15 «Кросс-Роуз кафе»сига хуш келибсиз» («Америкага назар» кўрсатувига илова).
11.45 «Учувчи шифокорлар». Телесериал.
12.30—12.50 «Корейс тилини ўрганамиз».

* * *

17.10—18.45 Туркия телевидениеси.

*

18.45 «Мультькарусель».
19.00, 22.40 Эълонлар.
19.05 «Санта-Барбара». Телевизион бадиий фильм.
19.50 «Шанба оқшомида».
20.00 «Биргаликда куйлайлик».
20.45 «Намастэ».
21.15 «Спектаклдан сўнг».
21.45 «Далил ва шарҳ».
21.55 «Самодаги олмослар». Телесериал.
22.45 «Эсдалик учун дастхат».
23.15 «Бу ажиб дунё».
23.30 «Хит-коллекция».
23.50—24.00 «Хайрли тун!»

ЯКШАНБА, 23

I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!». Тонгги дам олиш дастури.
8.00 — 8.25 «Ахборот».

*

8.25 «Қамалак». Болалар учун кинодастур.
10.00 «Ватанимга хизмат қиламан».
11.00 «Цирк! Цирк! Цирк!».
11.30 «Умр мазмуни». Х. Акбаров.
11.50 Хожи Абдулазиз Расулов номидаги I Республика ёш хонандалари кўрик-танлови ғолибларининг концерти.
12.40 «Олам». Кинокўрсатув.
13.00 «Инсон — ҳаёт гултожи».
13.20 «Пилигрим» кемасининг капитани». Бадиий фильм.
14.50 «Санъат олами».
15.10 — 16.00 «Нурли келажак». Видеоканал.

* * *

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 «Эски ҳужрада». Мультфильм.
18.10 Болалар учун. «Беш бармоқ». Тележурнал.
18.40 «Аудитория».
19.00 «Ўзлик». Бадиий-публицистик кўрсатув.
19.25, 19.55, 20.25, 21.00 — Эълонлар.
19.30 «Панорама» (рус тилида).
20.00 Эстрада тароналари.
20.30 «Ҳафтанома».
21.05 Телевизион миниатюралар театри.
21.35 «Якшанба оқшомида». Мусиқий дам олиш дастури.
22.05 Спорт дастури:
1. Эркин кураш. Ўзбекистон Республикаси мустақиллиги кубоги Халқаро турнири.
2. Спорт, спорт, спорт.

«Аср мўъжизаси» кинодастури:

23.05 Кино янгиликлари.
23.20 Ўзбек киноси ижодкорлари.
23.40 «Туташ йўллар». Бадиий фильм.
01.00 — 01.05 Ватан тимсоллари.

II

9.00 «Боланинг тили».
9.15 «Ёрилтош». Мульттўплам.
9.35 «Қонун ҳимоясида».
9.45 «Табиат шифохонаси».
9.55 «Умрбоқий мерос».
10.10 «Бизнес-академия».
10.25 «Дилбарим».
10.40 «Ханда дўкони».
11.00 «Глобус».
11.20 «Даллас». Телесериал.
12.10 «Зиндаги ёхуд муҳаббат...».
12.30 «Интерфутбол».
12.50 — 14.20 Видео — «О».

* * *

18.00 Кўрсатувлар дастури.
18.05 «Даракчи».
18.15 «Болалар дунёси».
18.30 «Турфа олам».
19.00 «Нафосат».
19.10 Келгуси ҳафтада.
19.25, 19.55, 20.25, 21.00 — Эълонлар.
19.30 «Панорама» (рус тилида).
20.00 «Бу мунис лаҳзалар».
20.30 «Ҳафтанома».
21.05 «Жараён».
21.20 «Даллас». Телесериал.
22.10 «Миллионлар ўйини».
22.30 «Тақвим, эълонлар, оҳанглар».
22.45 Видео — «О».
00.20 — 00.30 «Даракчи».

III

18.15 Дастурнинг очилиши. Эълонлар.

*

Россия жамоат телевидениеси. 18.20—00.30

*

00.30 Эълонлар.
00.35—01.00 «Панорама» (рус тилида).

IV

9.00 «Хайрли тонг!».
9.30 «Парле ву франсе?»
9.55 «Эртакларнинг сеҳрли олами».
11.35 «Ўзбекистон янгиликлари» (инглиз тилида).
11.45 Эълонлар.
11.50 Киносалон. «Қора либосдаги одамлар». Бадиий фильм.
13.30 «Тасвир-97». Танлов якунлари.
13.55 «Жонли сайёра».
14.15 «Менинг амакиваччам Винни». Бадиий фильм.
16.10 «Шу куннинг мавзуси».
16.25 Мультэкран.
16.50—17.10 «Сенинг вақтинг».

*

17.10—18.45 Туркия телевидениеси.

*

18.45 «Мультькарусель».
19.00, 21.30 Эълонлар.
19.05 «Менинг кўчам».
19.20 «Телеташриф».
19.40 «Мусиқий олимп».
20.00 «Тошкент оқшомида».
20.30 «Иштирок этувчилар».
21.00 «Жаҳон кинематографияси янгиликлари».
21.35 Киносалон. «Тутинган ота».
00.25—00.35 «Хайрли тун!»

Тошкент оқшоми — Toshkent oqshomi

Муассис: ТОШКЕНТ ШАҲАР ҲОКИМЛИГИ

Манзилимиз: 700000, Тошкент шаҳри, Матбуотчилар кўчаси, 32

Телефонлар: хатлар — 133-29-70; эълонлар 133-28-85, 133-08-74, 136-57-65. факс: (3712) 133-29-09.

Душанба, чоршанба ва жума кунлари чиқади. Нашр кўрсаткичи 209

Нашрни етказиб бериш масалалари бўйича турар жойлардаги почта бўлимларига ёки «Тошкент почтаси»га 133-74-05 телефонига мурожаат қилишингиз мумкин.

Рўйхатдан ўтиш тартиби: №10. ❖ Буюртма Г-0736. ❖ Ҳажми — 2 босма табоқ офсет усулида босилади. ❖ Қоғоз бичими А-2 «Шарқ» нашриёт матбаа-концерни босмахонаси. ❖ Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41-уй. ❖ Босмага топшириш вақти 11.30. ❖ 5.585 нусхада босилди. 1 2 3 4 5 6.